

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра економічної кібернетики

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

Магістр

(назва освітнього ступеня)

на тему: «Аналіз інвестиційних процесів на підприємстві та шляхи їх
удосконалення (на прикладі комунального некомерційного підприємства
«Шумської міської ради» Шумська міська лікарня)»

Виконав(ла): студент(ка) 6 курсу, групи ПКМ-61

спеціальності 051 Економіка

(шифр і назва спеціальності)

Тука Ю.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник Берестецька О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль Берестецька О.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Завідувач кафедри Дмитрів Д.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Рецензент
(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль
2023

АНОТАЦІЯ

ТУКА Ю. А. «Аналіз інвестиційних процесів на підприємстві та шляхи їх удосконалення (на прикладі комунального некомерційного підприємства «Шумської міської ради» Шумська міська лікарня)». – Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 051 «Економіка» - Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя. – Тернопіль. 2023.

Кваліфікаційна робота виконана на 65 аркушах, містить 5 рисунків, 16 таблиць, додатки розміщено на 5 сторінках. В роботі використано 38 літературних джерел.

Об'єкт дослідження – КНП ШМР «Шумська міська лікарня».

Предмет дослідження – інвестиційні процеси на підприємстві, їх складові та вплив на фінансову діяльність та конкурентоспроможність.

Методи дослідження – спостереження, аналіз та синтез, порівняння, узагальнення, економічне моделювання, математичні методи дослідження, статистичний аналіз та інші.

В першому розділі розкрито сутність та класифікація інвестицій, теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю на підприємстві, надано характеристику напрямів інвестування на підприємстві.

В другому розділі надано організаційно-економічну характеристику КНП ШМР «Шумська міська лікарня» та проведено аналіз управління фінансовими інвестиціями підприємства.

В третьому розділі розкрито основні проблеми управління інвестиційними процесами, обґрунтовано напрями удосконалення інвестиційних процесів у сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ, ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ, ІНВЕСТУВАННЯ, ІНВЕСТИЦІЯ, ФІНАНСУВАННЯ, ПОКАЗНИКИ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ, РЕАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ, АЛЬТЕРНАТИВНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ.

ANNOTATION

Yu. A. TUKA «Analysis of investment processes at the enterprise and ways to improve them (the communal non-commercial enterprise 'Shumsk Town Hospital' of the Shumsk Town Council as a case study)»- Manuscript.

Research for obtaining a master's degree in specialty 051 «Economics» - Ternopil National Technical University named after Ivan Pulyu. - Ternopil. 2023.

The qualification work is completed on 65 sheets, contains 5 figures, 16 tables, appendices are placed on 5 pages. 38 literary sources were used in the work.

The object of the study is the Shumsk City Hospital of the ShMR.

The subject of the research is investment processes at the enterprise, their components and impact on financial activity and competitiveness.

Research methods - observation, analysis and synthesis, comparison, generalization, economic modeling, mathematical research methods, statistical analysis and others.

The first chapter reveals the essence and classification of investments, theoretical aspects of managing investment activities at the enterprise, and provides a description of investment directions at the enterprise.

In the second chapter, the organizational and economic characteristics of the Shumsk City Hospital of the ShMR KNP are provided and an analysis of the management of the company's financial investments is carried out.

In the third section, the main problems of managing investment processes are disclosed, the directions for improving investment processes in modern business conditions are substantiated.

Keywords: ANALYSIS OF INVESTMENT PROCESSES, INVESTMENT PROCESSES, INVESTMENT, INVESTMENT, FINANCING, INDICATORS OF PROFITABILITY, REAL INVESTMENTS, ALTERNATIVE INVESTMENT PROCESSES.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ	9
1.1 Економічна сутність інвестицій та їх класифікація.....	9
1.2 Теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю на підприємстві	13
1.3 Характеристика напрямів інвестування на підприємстві	18
АНАЛІТИКО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика КНП ШМР «Шумська міська лікарня»	23
2.2. Аналіз управління фінансовими інвестиціями підприємства	31
ПРОЄКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ.....	36
3.1. Основні проблеми управління інвестиційними процесами.....	36
3.2. Управління альтернативними інвестиційними процесами.....	40
3.3. Напрями удосконалення інвестиційних процесів у сучасних умовах господарювання.....	44
ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	52
4.1. Аналіз сучасного стану охорони праці та безпеки життєдіяльності в Шумській міській лікарні.....	52
4.2. Розробка та впровадження заходів щодо підвищення рівня безпеки працівників.....	55
Висновки	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

Апробація результатів кваліфікаційної магістерської роботи.

За результатами дослідження опубліковано тези доповіді на тему: «Аналіз інвестиційних процесів на підприємстві та шляхи їх удосконалення» у збірнику тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова економіка як фактор іновацій та сталого розвитку суспільства», Тернопіль, 7-8 грудня 2023 року.

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах інвестиційна діяльність є важливим напрямом економічної та фінансової діяльності. Інвестиції є основою економічного зростання, а також засобом виходу з економічної кризи, здійснення структурних змін, впровадження технологій і покращення якості економічної діяльності. Активізація інвестицій є одним із найефективніших механізмів соціально-економічних перетворень.

Актуальність обраної теми обумовлена сучасними тенденціями в глобальній економіці. Інвестиції є ключовим елементом розвитку підприємств у сучасних умовах конкуренції та змін. Зростання швидкості технологічного розвитку, зміни в споживчих уподобаннях та глобалізація роблять інвестиційні процеси більш складними та ризикованими. Діяльність підприємств потребує постійного аналізу та оптимізації інвестиційних стратегій для забезпечення їх ефективності та стійкості.

Метою даної дипломної роботи є проведення аналізу інвестиційних процесів на підприємстві та визначення шляхів їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- з'ясувати економічну сутність інвестицій та визначити класифікацію інвестицій;
- розглянути основні теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю;
- визначити основні напрями інвестування на підприємстві;
- провести аналіз організаційно-економічної діяльності підприємства та визначити основні фінансові показники діяльності підприємства;
- визначити ефективність управління фінансовими інвестиціями підприємства;
- розглянути основні методи оцінки ефективності реальних інвестицій та провести їх оцінку ефективності;

- проаналізувати ефективність управління альтернативними інвестиційними процесами підприємства;
- визначити основні проблеми управління інвестиційними процесами;
- визначити основні напрями удосконалення інвестиційних процесів;
- провести аналіз стану охорони праці та безпеки життєдіяльності на підприємстві.

Об'єктом дослідження виступає КНП ШМР «Шумська міська лікарня».

Предметом дослідження є інвестиційні процеси на підприємстві, їх складові та вплив на фінансову діяльність та конкурентоспроможність.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовуються наукові методи дослідження, такі як аналіз, синтез, порівняльний аналіз, економічне моделювання та інші. Також проводиться статистичний аналіз.

Інформаційна база. Для дослідження використовується інформація з наукових статей, публікацій, звітів підприємства, статистичних даних та інші джерела.

Наукова новизна дослідження полягає в аналізі інвестиційних процесів на підприємстві в контексті сучасних тенденцій та розробці практичних рекомендацій для їх оптимізації.

Практична значущість. Результати дослідження можуть бути використані підприємством для покращення інвестиційних процесів, забезпечення фінансової стабільності та конкурентоспроможності.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ РОЗДІЛ

1.1 Економічна сутність інвестицій та їх класифікація

Поняття інвестицій почало активно використовуватися в українській економічній літературі після початку ринкових реформ в 90-х роках ХХ століття. Інтеграція України в глобальну ринкову систему призвела до зростання інтересу до поняття інвестицій, проте дотепер немає єдиного і універсального визначення інвестицій, яке задовольнило б потреби теорії і практики господарювання. Ця неоднозначність пояснюється різноманітністю цього складного економічного поняття.

Існують дві основні версії щодо походження терміну "інвестиція". Деякі автори вважають, що цей термін походить від слова "investio", що має значення "одягати", вказуючи на ідею покращувати щось. Інші ж вважають, що він виник від латинського "invest", що означає "вкладати". Зараз інвестиції тлумачаться як вкладення капіталу з метою його подальшого збільшення. Отже, розуміння економічного змісту інвестицій передбачає попереднє розгляд поняття капіталу.

Слово «капітал» має латинське походження і означає «головний». У широкому розумінні капітал – це все, що може приносити дохід, або ресурси, які люди використовують для виробництва товарів і послуг [10]. Він необхідний для створення нового капіталу, а також для відновлення та оновлення старого капіталу, який зношується або морально застаріває [10].

У сучасному розумінні, інвестиції - це вкладення коштів з метою їх подальшого збільшення. Зростання капіталу, яке відбувається через інвестиції, фактично є відшкодуванням ризику втрат від інфляції та втрати можливості отримати відсотки від банківських вкладень.

У вітчизняній та зарубіжній науковій спільноті існує значна розбіжність в поглядах на те, що насправді позначається категорією «інвестиції». З одного

боку, це довгострокові інвестиції, спрямовані на прибуток у майбутньому, з іншого боку, це складний виробничий процес, пов'язаний з створенням нових виробничих можливостей та наймом робочої сили.

Французький економіст П. Массе додає загальний підхід до інвестицій, розглядаючи їх як акт, спрямований на отримання майбутнього задоволення від вкладених ресурсів. З іншого боку, І.О. Бланк визначає інвестиції як кошти, майнові та інтелектуальні цінності, які інвестори витрачають на створення нових підприємств, реконструкцію та модернізацію існуючих, придбання активів, акцій та інших цінних паперів з метою отримання прибутку [12].

У сучасній міжнародній літературі, визначення "інвестиції" вживається для опису придбання цінних паперів, таких як акції та облігації. В Україні, цей термін часто використовується взамін на "капітальні вкладення". Інвестиції в такому контексті сприймаються як вкладення в відтворення основних активів, таких як будівлі, обладнання та транспортні засоби. Однак інвестиції також можуть включати в себе поповнення оборотних активів або придбання нематеріальних активів, таких як патенти, ліцензії та ноу-хау [11].

Згідно з законодавством України, а саме Законом "Про інвестиційну діяльність" [13], інвестиції охоплюють широкий спектр активів та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності і призводять до створення прибутку або соціального ефекту. Ця дефініція в основному відповідає загальноприйнятому міжнародному підходу до інвестицій, який розглядає їх як процес вкладення ресурсів (таких як товари, майно та інтелектуальні цінності) для збільшення прибутковості.

Важливо підкреслити, що інвестиції не обмежуються лише досягненням прибутку або соціального ефекту. Вони також спрямовані на інші аспекти, які сприяють розвитку та підвищенню ринкової вартості підприємства, що відображається в зростанні обсягів вкладеного капіталу. Ця концепція становить основу інвестиційного підходу, якому приділяють увагу зарубіжні економісти. Наприклад, Нобелівський лауреат з економіки У. Шарп визначає

інвестування як процес, при якому виручені кошти витрачаються сьогодні з метою здобуття більшої суми в майбутньому [12].

З метою більш детального вивчення змісту інвестицій їх класифікують за певними ознаками (табл.1.1.).

Таблиця 1.1.

Класифікація інвестицій

Класифікаційна ознака	Види інвестицій
Залежно від джерел формування	валові; чисті
Залежно від об'єкта вкладання коштів	реальні; фінансові
За формами власності	державні; колективні; комунальні; приватні
За регіональною ознакою	внутрішні; іноземні; закордонні
Залежно від строків освоєння	короткострокові; середньострокові; довгострокові
За характером участі в інвестуванні	прямі; непрямі

Джерело: [5]

Інвестиції в суб'єкти господарювання можна класифікувати за деякими критеріями. Одним з них є об'єкт інвестування, де розрізняють реальні та фінансові інвестиції. Реальні інвестиції включають в себе вкладення коштів або майна у фізичні активи, такі як матеріальні та нематеріальні ресурси, інколи інноваційні активи, пов'язані з НТП. Фінансові інвестиції, з іншого боку, передбачають інвестування коштів у фінансові інструменти або активи, зазвичай це цінні папери.

Інвестиції можна класифікувати:

- за характером участі в інвестуванні розрізняють прямі та непрямі інвестиції. Прямі інвестиції здійснюються інвесторами, які безпосередньо вкладають кошти в об'єкти інвестування. Непрямі інвестиції здійснюються через фінансових посередників, які купують цінні папери і вкладають їх у найефективніші об'єкти інвестування.
- відповідно до інвестиційного періоду інвестиції поділяються на

короткострокові, здійснюються строком до одного року та довгострокові – на термін більше року.

- за формами власності інвесторів: приватні, державні, іноземні та спільні інвестиції. Приватні та іноземні інвестиції здійснюються фізичними та юридичними особами України та інших країн відповідно, державні – органами влади та державними підприємствами, спільні – інвестиції, в яких беруть участь інвестори з різних країн.

Регіонально інвестиції поділяються на внутрішні, що здійснюються в об'єкти інвестування всередині країни та іноземні – за її межами.

Аналіз літературних джерел, що стосуються розглядуваної проблеми, підтверджує, що термін "інвестиції" та їх економічний зміст часто трактуються по-різному, а це вказує на неоднозначність цього поняття [10].

Запропонована систематизація класифікації інвестицій в нашому дослідженні вважається важливим кроком, який може послужити методичною підґрунтям для проведення аналітичних досліджень, складання бізнес-планів інвестиційних проєктів, розробки інвестиційних стратегій та інших фінансово-економічних процесів.

На підставі розглянутих ознак надамо визначення інвестиційного процесу, не намагаючись дати повне і точне описання. Інвестиційний процес - це комплекс заходів, які мають об'єктивні обґрунтування і спрямовані на досягнення певної мети, пов'язаної з інвестиціями. Він включає в себе економічне обґрунтування необхідності інвестицій, пошук і вибір інвестиційних ресурсів, визначення об'єктів інвестування, створення оптимальної інвестиційної програми і забезпечення її виконання [11].

Інвестиційний процес може суттєво відрізнитися в залежності від типу економічної системи країни. Це зумовлено роллю, яку держава відіграє у цьому процесі.

Таким чином, розглядаючи інвестиційний процес у контексті розвитку різних економічних систем, можна виділити наступні моделі інвестиційного процесу [4]:

ринкова модель з мінімальним державним втручанням;

модель в умовах адміністративно-командної економіки з високим рівнем контролю держави над економічною діяльністю;

змішана модель, яка включає елементи ринкового механізму разом з державним регулюванням;

модель в умовах перехідної (трансформаційної) економіки.

Інвестиційний процес у країні має певну послідовність стадій, яка визначається умовами розвитку економіки, потребами та можливостями інвесторів. Найважливіше - наукове обґрунтування доцільності і можливості вкладення ресурсів перед початком інвестиційного процесу.

Важливо також враховувати інтереси як інвесторів, так і суспільства в цілому при формуванні інвестиційної стратегії. Коли інтереси не співпадають, необхідно змінювати цільові установки для вибору напрямків та об'єктів інвестування.

Підготовка інвестиційних проєктів, обґрунтування їх ефективності та забезпечення фінансування є ключовими етапами інвестиційного процесу. Вони визначаються потребами і можливостями інвесторів і можуть вимагати коригування, якщо фінансові можливості не відповідають поставленим завданням.

1.2 Теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю на підприємстві

Інвестиційна діяльність - це процес розміщення капіталу або ресурсів з метою створення нових виробничих, технічних, торговельних або інших можливостей для отримання прибутку в майбутньому. Ця діяльність включає в себе вкладення коштів у різноманітні об'єкти, такі як матеріальні активи (наприклад, обладнання, нерухомість), фінансові інструменти (акції, облігації), наукові дослідження та інші проєкти з метою досягнення прибутковості або досягнення стратегічних цілей компанії. Інвестиційна діяльність важлива для

розвитку підприємств та національних економік, оскільки вона сприяє створенню нових робочих місць, збільшенню виробничого потенціалу та підвищенню конкурентоспроможності [5]. В таблиці 1.2. нами представлено основи, на яких здійснюється інвестиційна діяльність.

Таблиця 1.2.

Основи інвестиційної діяльності

Основа	Опис
Фінансові ресурси	Вкладення грошових коштів або фінансових активів у різні інвестиційні об'єкти, такі як акції, облігації, пайові фонди тощо.
Матеріальні активи (об'єкти)	Придбання фізичних активів, таких як нерухомість, обладнання, транспортні засоби, які можуть приносити прибуток або збільшувати вартість у майбутньому.
Наукові та дослідницькі роботи	Інвестиції у дослідження та розробки, що сприяють виникненню нових технологій, продуктів або послуг.
Стратегічні цілі і плани розвитку	Інвестиції у досягнення стратегічних цілей і планів розвитку підприємства чи проекту.
Потреби споживачів та ринкові умови	Аналіз потреб споживачів та ринкових умов для визначення об'єктів інвестицій.
Інноваційні рішення та технології	Інвестиції у впровадження новаторських рішень та технологій для поліпшення продуктів або процесів.

Дані основи інвестиційної діяльності визначають специфіку і напрями інвестиційних проєктів та допомагають досягненню різних фінансових та стратегічних цілей. Об'єктами інвестиційної діяльності в Україні є (рис.1.1.) [21, с. 45]:

Рис. 1.1. Основні об'єкти інвестиційної діяльності в Україні

Основні засоби - машини, обладнання, будівлі, споруди, транспортні засоби та інші матеріальні активи, які використовуються для виробництва товарів і послуг.

Нематеріальні активи - права користування природними ресурсами, патенти, ліцензії, торгові марки та інші права, які не мають матеріальної форми, але можуть бути використані для отримання доходу.

Інвестиційні проекти - комплекс заходів, спрямованих на створення нового підприємства або розширення виробництва на існуючому підприємстві.

Цінні папери - облігації, акції, чеки, векселя та інші фінансові інструменти, які можуть бути використані для інвестування.

Інші об'єкти - земельні ділянки, права на інтелектуальну власність, тощо.

Конкретні об'єкти інвестиційної діяльності в Україні визначаються інвестором з урахуванням його цілей, можливостей та умов ринку.

Далі наведено приклади об'єктів інвестиційної діяльності в Україні [24, с. 67]:

Придбання нерухомості - житлових будинків, комерційних приміщень, земельної ділянки.

Вкладання коштів у бізнес - створення нового підприємства, розширення виробництва, придбання частки в існуючому підприємстві.

Інвестиції в інновації - розробка і впровадження нових технологій, продуктів або послуг.

Інвестиції в соціальну сферу - освіта, медицина, культура.

Інвестиційна діяльність в Україні є важливим фактором економічного розвитку. Вона сприяє створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності економіки та якості життя населення.

Розглянемо суб'єкти інвестиційної діяльності, які подано на рисунку 1.2.[10].

Так, фізичні особи – це громадяни України, а також іноземні громадяни та особи без громадянства, наприклад, підприємці, які вкладають кошти у

власний бізнес, або громадяни, які купують нерухомість або цінні папери.

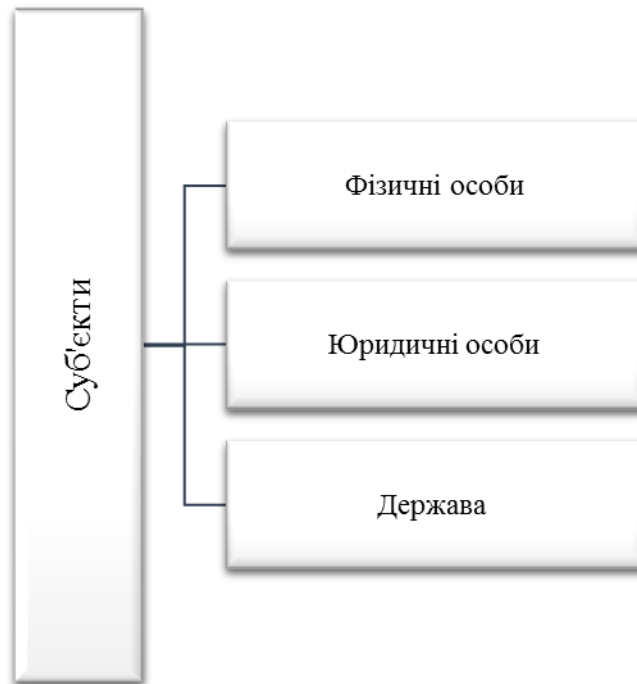

Рис. 1.2. Основні суб'єкти інвестиційної діяльності в Україні

Юридичні особи – це підприємства, установи та організації, які зареєстровані відповідно до законодавства України. Це можуть бути підприємства, які розширюють виробництво або впроваджують нові технології, або банки, які надають кредити на інвестиційні проекти.

Держава – це органи державної влади та місцевого самоврядування, які здійснюють інвестування за рахунок бюджетних коштів: Кабінет Міністрів України, який здійснює інвестиції в інфраструктуру, або місцева влада, яка інвестує в соціальну сферу

Суб'єкти інвестиційної діяльності можуть виступати в ролі інвесторів або учасників інвестиційних проектів.

Інвестор - суб'єкт інвестиційної діяльності, який здійснює вкладення коштів в об'єкти інвестування.

Учасник інвестиційного проекту - суб'єкт інвестиційної діяльності, який бере участь у реалізації інвестиційного проекту, але не здійснює вкладення коштів у цей проект.

Конкретні суб'єкти інвестиційної діяльності визначаються з урахуванням їхніх можливостей та цілей.

Управління інвестиційною діяльністю на підприємстві є важливою складовою стратегічного управління та фінансового планування. Для розуміння та ефективного впровадження інвестиційних проєктів, необхідно розглянути теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю [21, с. 45]. Основні теоретичні аспекти включають такі ключові поняття та підходи (табл.1.3.):

Таблиця 1.3.

Основні теоретичні аспекти включають такі ключові поняття та підходи

Підхід до управління інвестиційною діяльністю	Опис
Фінансовий підхід	Центральна увага зосереджена на фінансових показниках інвестиційних проєктів, таких як NPV, IRR, Payback Period тощо. Рішення приймаються на основі ефективності вкладення капіталу.
Стратегічний підхід	Управління інвестиціями підпорядковане стратегічним цілям та планам підприємства. Інвестиції вибираються так, щоб підтримувати довгострокову конкурентоспроможність і розвиток.
Ризик-орієнтований підхід	Управління ризиками є центральним елементом цього підходу. Розглядаються можливі ризики, їх вплив на проєкти та розробляються стратегії їхнього управління.
Інноваційний підхід	Вкладення в нові технології, дослідження та розробки, щоб забезпечити конкурентні переваги та створити нові ринки. Ризики інноваційних інвестицій високі, але і потенційні вигоди значні.
Ресурс-орієнтований підхід	Аналізується доступність ресурсів (грошових коштів, праці, матеріалів тощо) та їх раціональне розподілення для максимізації ефективності.
Портфельний підхід	Управління інвестиціями розглядається як управління портфелем проєктів. Оцінюються та ранжуються проєкти, вибираються найбільш ефективні для реалізації.
Інтегрований підхід	Використовує різні аспекти підходів в комплексі, залежно від конкретних умов та завдань. Може включати фінансовий, стратегічний, ризик-орієнтований та інші елементи.

Згідно даних таблиці, можна зробити висновок, що наявність різних підходів до управління інвестиційною діяльністю на підприємстві свідчить про важливість розглядати інвестиції як складну та багатогранну сферу управління. Кожен з цих підходів має свої особливості та переваги, а також відповідає конкретним завданням і стратегії підприємства.

Фінансовий підхід допомагає оцінити прибутковість інвестицій та розрахувати фінансові показники, що важливо для інвесторів. Стратегічний

підхід спрямований на досягнення довгострокових цілей та збереження конкурентних переваг. Ризик-орієнтований підхід дозволяє управляти можливими ризиками. Інноваційний підхід сприяє розвитку нових технологій та ринків. Ресурс-орієнтований підхід раціонально розподіляє наявні ресурси. Портфельний підхід розглядає інвестиції як портфель проєктів. Інтегрований підхід поєднує різні аспекти в управлінні інвестиціями [33].

Вибір підходу до управління інвестиційною діяльністю повинен залежати від конкретних обставин, мети та стратегії підприємства. Важливо враховувати як фінансові, так і стратегічні аспекти інвестицій, а також управляти ризиками та максимізувати ефективність вкладень.

1.3 Характеристика напрямів інвестування на підприємстві

Існує два типи інвестицій: прямі та портфельні. Об'єктом інвестування в обох випадках є проєкт. Різноманітність визначень поняття проєкту пояснюється різними методологічними підходами. Тому проєкт можна визначити як [18, с. 78]:

- комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення певної мети;
- система, що складається з ресурсів, процесів і результатів;
- унікальна можливість, яка потребує ресурсів для реалізації.

Вибір конкретного визначення проєкту залежить від методологічного підходу, який використовується.

Наприклад, з точки зору економічного підходу проєкт - це комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на досягнення певної мети, яка має економічний характер. З точки зору управлінського підходу проєкт - це система, що складається з ресурсів, процесів і результатів, яка спрямована на досягнення певної мети. З точки зору інноваційного підходу проєкт - це унікальна можливість, яка потребує ресурсів для реалізації.

Незалежно від конкретного визначення, проєкт завжди є унікальним і має

певну мету, яку потрібно досягти. Мета проєкту може бути економічною, соціальною, політичною або іншою. Для досягнення мети проєкту необхідно залучити ресурси, які можуть бути матеріальними, нематеріальними або людськими. Проєкт також має певний термін реалізації, після якого він вважається завершеним.

Реалізація проєкту може бути успішною або невдалою. Успішна реалізація проєкту означає, що він досяг своєї мети. Невдала реалізація проєкту означає, що він не досяг своєї мети. Отже, успішна реалізація проєкту приносить користь інвестору, учасникам проєкту та суспільству в цілому.

Інвестиційний процес - це сукупність дій, які здійснюються інвестором для досягнення певної інвестиційної мети [8].

Таблиця 1.4.

Порядок здійснення інвестиційного процесу

Етап	Дії інвестора на кожному етапі
Формування інвестиційних цілей	визначає, які цілі він хоче досягти за допомогою інвестицій. Цілі можуть бути економічними, соціальними, політичними або іншими.
Аналіз інвестиційних можливостей	зважає різні інвестиційні можливості та вибирає ті, які найбільш відповідають його цілям.
Оцінка інвестиційних ризиків	оцінює ризики, пов'язані з кожною інвестиційною можливістю.
Прийняття інвестиційного рішення	приймає рішення про те, в які інвестиційні можливості він буде інвестувати.
Реалізація інвестиційного рішення	здійснює вкладення коштів в об'єкти інвестування.
Контроль за реалізацією інвестиційного проєкту	контролює реалізацію інвестиційного проєкту та оцінює його ефективність.

Інвестиційний процес може бути тривалим або коротким, залежно від виду інвестицій та складності інвестиційного проєкту.

Основні фактори, що впливають на інвестиційний процес [24]:

- цілі інвестора, що визначають, в які інвестиційні можливості він буде інвестувати;
- ризики, які інвестор повинен оцінити ризики;
- фінансові можливості інвестора, які повинні бути для реалізації інвестиційного проєкту;

- правове середовище, або врахування законодавчих вимог, які регулюють інвестиційну діяльність;
- інформаційна доступність до необхідної інформації для прийняття інвестиційного рішення.

Напрями інвестування на підприємстві можна розглядати як конкретно спрямовані інвестиційні ресурси на різні об'єкти і види діяльності. Вони включають (табл.1.5.):

Таблиця 1.5.

Напрями інвестування на підприємстві

Напрямок інвестування	Опис
Основний капітал	Інвестиції у розширення та модернізацію виробничих потужностей, будівництво нових об'єктів.
Нематеріальні активи	Інвестиції в придбання патентів, ліцензій, розробку нових технологій та інтелектуальну власність.
Фінансові інвестиції	Інвестиції у цінні папери, акції, облігації, депозити, спрямовані на одержання фінансового доходу.
Розвиток нових ринків	Інвестиції в розширення географії діяльності підприємства та створення нових товарів або послуг для нових ринків.
Споживчі інвестиції	Інвестиції в поліпшення умов праці, навчання персоналу, рекламу та підвищення якості обслуговування клієнтів.

Кожен напрямок інвестування має свої особливості і потребує глибокого аналізу та планування. Важливо враховувати фінансові можливості, ризики, а також ринкові умови та конкуренцію.

Основний капітал може забезпечити підприємству збільшення обсягів виробництва, але вимагає великих витрат. Розумне фінансування та вибір технологій є ключовими факторами успішної реалізації проєктів у цьому напрямку.

Інтелектуальні активи можуть створити значну додаткову вартість, особливо в інноваційних галузях. Важливо вивчати ринок та забезпечувати захист інтелектуальної власності. Фінансові інвестиції потребують ретельного аналізу ринку фінансових інструментів та розробки стратегії управління портфелем. Розвиток нових ринків може вимагати адаптації до місцевих умов і законодавства, а також планування логістичних операцій [18, с. 95].

Споживчі інвестиції, спрямовані на покращення обслуговування та

створення комфортних умов для працівників і клієнтів, можуть підвищити конкурентоспроможність і залучити нових клієнтів.

Успішна реалізація інвестиційних проєктів залежить від відповідності обраних напрямків стратегії та метам підприємства. Комплексний підхід до управління інвестиційною діяльністю допоможе досягти сталого розвитку та підвищити конкурентоспроможність на ринку.

Інвестиційні процеси можна спрямовувати в різні напрями залежно від стратегії та цілей підприємства. Ось декілька основних напрямків інвестиційних процесів [2]:

Розвиток виробництва: Цей напрямок передбачає інвестування коштів у покращення та розширення виробничих потужностей, модернізацію обладнання і технологій, що допоможе підвищити обсяги виробництва та якість продукції.

Інновації та дослідження: Інвестування в наукові дослідження, розробку нових продуктів і технологій може сприяти підприємству виходити на нові ринки і забезпечувати конкурентні переваги.

Розвиток нових ринків: Інвестиції в розширення географії збуту та розвиток нових ринків можуть допомогти розширити клієнтську базу та збільшити обсяги продажів.

Фінансові інвестиції: Інвестування в цінні папери, акції, облігації та інші фінансові інструменти може приносити дохід від капіталовкладень.

Інфраструктурні інвестиції: Цей напрямок передбачає інвестування в розвиток і підтримку інфраструктури, такої як транспортні комунікації, енергетика, водопостачання, що допоможе покращити умови для бізнесу.

Споживчі інвестиції: Інвестування в створення комфортних умов для працівників і клієнтів, включаючи оновлення офісів, підвищення якості обслуговування, може підвищити задоволеність споживачів і залучити нових клієнтів.

Розвиток інтелектуальних активів: Інвестиції в придбання, розвиток та захист інтелектуальної власності, такої як патенти, ліцензії, ноу-хау, можуть

забезпечити конкурентні переваги та прибуток від їхнього використання.

Таким чином, підприємство може розробити ефективну інвестиційну стратегію, яка сприятиме його сталому розвитку та успіху на ринку.

АНАЛІТИКО-РОЗРАХУНКОВИЙ РОЗДІЛ

2.1. Організаційно-економічна характеристика КНП ШМР «Шумська міська лікарня»

Комунальна некомерційна установа «Шумська міська лікарня» (КНП «Шумська міська лікарня») була створена у 1997 році, коли розпочала свою діяльність Шумська центральна районна лікарня. У 2018 році відбулася реорганізація цієї установи з перетворенням її з державної установи на комунальне некомерційне підприємство. У 2021 році КНП «Шумська міська лікарня» стала правонаступником Шумської центральної районної лікарні [9, с. 20]. Досліджуване підприємство розташоване за адресою вулиця Енергетична, 1, м. Шумськ Кременецького району Тернопільської області. Головним завданням є надання медичних послуг населенню відповідно до законодавства України, забезпечення необхідного обсягу та якості медичної допомоги [9, с. 20].

У табл. 2.1., представлено ресурсне забезпечення кадрами, що стосується діяльності КНП "Шумська міська лікарня", за період з 2019 по 2021 роки.

Таблиця 2.1.

Показники забезпечення кадрами КНП ШМР «Шумська міська лікарня» у 2019-2021 роках

Показники	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020р. від 2019 р.		2021 р.	Відхилення 2021 р. від 2020 р.	
			абсолютне, од.	відносне, %		абсолютне, од.	відносне, %
Кількість лікарів, осіб	44	43	-1	-2,3	48	5	11,6
Укомплектованість штатних лікарських посад, %	85,3	83,3	-2,0	-2,3	91,2	7,9	9,5
Кількість лікарів, що пройшли атестацію по категоріях, осіб	26	27	1	3,8	27	-	-

Кількість середнього медичного персоналу, осіб	126	121	-5	-4,0	122	1	0,8
Укомплектованість штатних посад середнього медичного персоналу, %	95,1	96,4	1,3	1,4	98,8	2,4	2,5
Кількість середнього медичного персоналу, які має категорію, осіб	110	92	-18	-16,4	93	1	1,1
Фактично профінансовано за рік, тис. грн., осіб	24987,1	36285,9	11298,8	45,2	72504,1	36218,2	99,8

Джерело: [9]

З таблиці 2.1 видно, що протягом 2019-2021 років в КНП "Шумська міська лікарня" відбулися зміни в кількості та укомплектованості медичними кадрами. Загальна кількість лікарів зменшилася з 44 у 2019 році до 43 у 2020 році, але зростала до 48 у 2021 році, відзначаючи збільшення на 11,6% порівняно з 2020 роком.

Укомплектованість штатних лікарських посад також відзначилася зниженням з 85,3% у 2019 році до 83,3% у 2020 році, але потім зросла до 91,2% у 2021 році. Кількість лікарів, що пройшли атестацію по категоріях, збільшилася на 1 особу в 2020 році порівняно з 2019 роком, але залишилася незмінною у 2021 році. Кількість середнього медичного персоналу зменшилася з 126 осіб у 2019 році до 121 особи у 2020 році, але потім зросла до 122 осіб у 2021 році. Укомплектованість штатних посад середнього медичного персоналу зростала з 95,1% у 2019 році до 96,4% у 2020 році, але впала до 98,8% у 2021 році. Кількість середнього медичного персоналу, який має категорію, спершу зменшилася на 18 осіб у 2020 році, але потім зросла на 1 особу у 2021 році.

Також можна відзначити значущий приріст фінансування в 2020 році, коли фактично профінансовано на 11 298,8 тис. грн більше, ніж у 2019 році, що становило 45,2%. Однак у 2021 році фінансування знову знизилося на 36 218,2 тис. грн порівняно з 2020 роком, що склало майже 100%.

На рис.2.1. відображено динаміку обсягів фінансування досліджуваного підприємства.

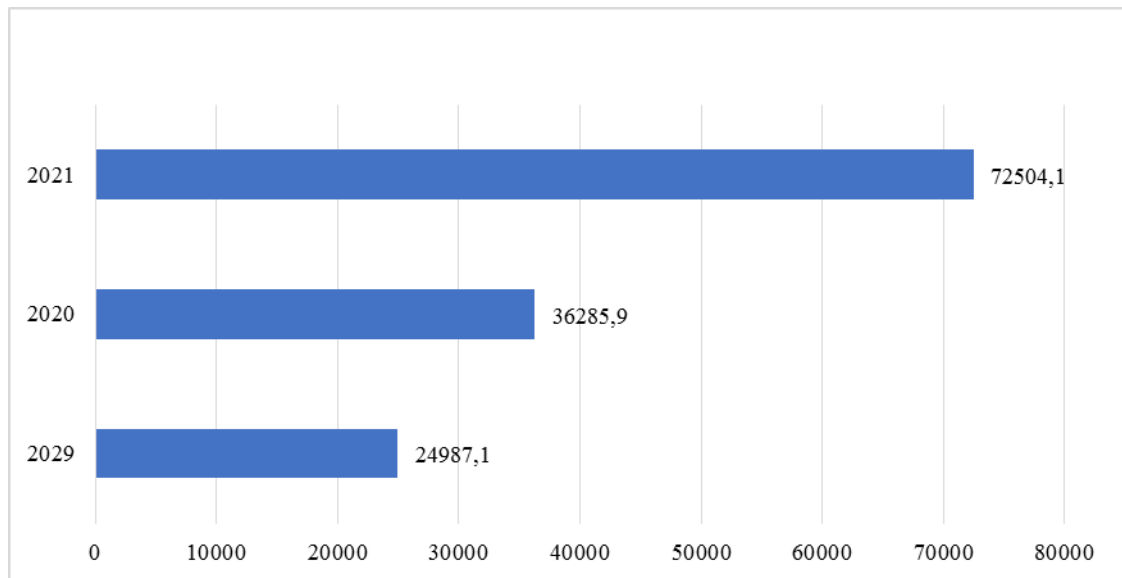

Рис. 2.1. Динаміка обсягів фінансування Шумської міської лікарні у 2019-2021 роках, тис. грн. Побудовано на основі [9]

Даний рисунок відображає обсяги фінансування КНП "Шумська міська лікарня" протягом 2019-2021 років, видно значущий ріст фінансування у зазначеному періоді. Основні висновки щодо цих обсягів фінансування такі:

У 2019 році КНП «Шумська міська лікарня» отримало фінансування в сумі 24987,1 тис. грн.

У 2020 році видатки лікарні зросли і склали 36 285,9 тис. грн, що значно зросло порівняно з 2019 роком на 11 298,8 тис. грн або 45,2%.

Найбільш суттєве зростання фінансування спостерігалось у 2021 році, коли фінансування сягнуло 72 504,1 тис. грн, збільшившись порівняно з 2020 роком майже вдвічі.

Ці цифри свідчать про значне зростання інвестицій у КНП «Шумська міська лікарня» та потенціал для покращення та розширення медичних послуг, які надає цей заклад. Збільшення фінансування свідчить про прагнення підвищити якість медичних послуг і надати більше можливостей для розвитку персоналу та обладнання лікарень.

А тепер заглибимося в аналіз роботи Шумської міської лікарні,

акцентуючи увагу на досягненнях закладу в частині економічної ефективності. Почнемо з оцінки фінансових результатів КНП «Шумська міська лікарня» за 2020-2022 роки (табл. 2.2).

Таблиця 2.2.

Фінансові результати КНП ШМР «Шумська міська лікарня» у 2020-2022 рр., млн. грн

Показник	2022	2021	2020	відхилення, абсолютне +/-	відхилення, відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	76950,3	57330,8	42537,7	34412,6	80,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	70144,6	57330,8	30453,8	39690,8	130,3
Інші операційні доходи	8278,4	5530,7	9024,3	-745,9	-8,3
Інші операційні витрати	8278,4	5530,7	9024,3	-745,9	-8,3
Інші доходи	862,8	4483,9	2287,3	-1424,5	-62,3
Інші витрати	2005,5	1851,7	2287,3	-281,8	-12,3
Разом доходи	86091,5	67345,4	53849,3	32242,2	59,9
Разом витрати	80428,5	64713,2	41765,4	38663,1	92,6
Фінансовий результат до оподаткування	5663	2632,2	12083,9	-6420,9	-53,1
Чистий прибуток (збиток)	5663	2632,2	12083,9	-6420,9	-53,1

Аналізуючи показники фінансової діяльності лікарні у 2020-2022 роках, можна зробити наступні висновки: чистий дохід від реалізації продукції значно зрос у порівнянні з 2020 роком, на 80,9%, досягнувши рівня 76950,3 млн. грн у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції також збільшилася відносно 2020 року, досягнувши показника 70144,6 млн. грн, що становить 130,3% від попереднього року. Інші операційні доходи та витрати майже не змінилися протягом періоду вивчення. Інші доходи зменшилися на 62,3% у порівнянні з 2020 роком, досягнувши 862,8 млн. грн у 2022 році. Інші витрати зменшилися на 12,3% у порівнянні з 2020 роком, досягнувши 2005,5 млн. грн. Загальні доходи (сума чистого доходу, собівартості, інших операційних доходів) зросли на 59,9% в порівнянні з 2020 роком, досягнувши

86091,5 млн. грн у 2022 році. Загальні витрати зросли на 92,6% відносно 2020 року, досягнувши 80428,5 млн. грн. Фінансовий результат до оподаткування і чистий прибуток суттєво зменшилися у 2022 році порівняно з 2020 роком, на 53,1%.

У додатку А-В, представлено фінансову звітність діяльності КНП ШМР «Шумська міська лікарня» у 2020-2022 роках.

Отже, результати фінансової діяльності лікарні свідчать про зміну обсягів прибутку та витрат, що може вимагати додаткової уваги та аналізу для підвищення ефективності фінансового управління.

Для оцінки економічної ефективності діяльності підприємства, у тому числі його динаміки, доцільно використовувати систему відносних показників. Зокрема, для кількісної оцінки того, наскільки ефективно використовуються різноманітні ресурси компанії, можна використовувати систему показників прибутковості. Рентабельність характеризується співвідношенням між отриманим прибутком і сумою витрат (або використаних ресурсів, або доходів).

Залежно від того, які види доходів і витрат розглядаються в дослідженні, можна раціонально розрахувати різні показники рентабельності, такі як рентабельність продажів, рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність основних засобів, рентабельність оборотних коштів.

Показник рентабельності продажів у вигляді чистого прибутку виражає, скільки чистого прибутку або збитку відповідає 100 грн реалізованої продукції. Цей показник розраховується за відповідною формулою:

$$\text{Рентабельність реалізації} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{чистий дохід від реалізації продукції}} * 100\% \quad (2.1)$$

Рентабельність власного капіталу визначає, скільки чистого прибутку

або збитку припадає на 100 гривень, інвестованих у власний капітал. Для обчислення цього показника рекомендується використовувати наступну формулу:

$$\text{Рентабельність власного капіталу} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{власний капітал}} * 100\% \quad (2.2)$$

Показник рентабельності активів визначає, скільки чистого прибутку припадає на 100 гривень, інвестованих у активи підприємства.

$$\text{Рентабельність суми активів} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{сума активів}} * 100\% \quad (2.3)$$

Показник рентабельності основних фондів (ОФ) вказує на суму чистого прибутку, який виникає з інвестицій кожних 100 гривень у основні фонди підприємства.

$$\text{Рентабельність основних фондів} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{середньорічна вартість ОФ}} * 100\% \quad (2.4)$$

Показник рентабельності оборотного капіталу можна розрахувати, поділивши суму чистого прибутку підприємства на середньорічну вартість його оборотних коштів (ОК).

$$\text{Рентабельність оборотних коштів} = \frac{\text{чистий прибуток}}{\text{середньорічна вартість ОК}} * 100\% \quad (2.5)$$

На основі фінансової звітності Шумської міської лікарні проведемо аналіз фінансової ефективності цього медичного закладу (табл. 2.3).

Таблиця 2.3.

Розрахунок показників рентабельності Шумської міської лікарні

упродовж 2020-2022 рр.

Показники	2020	2021	2022	відхилення, абсолютне, +/-
1. Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	42537,7	57330,8	76950,3	34412,6
2. Всього витрат, тис. грн.	41765,4	64713,2	80428,5	38663,1
3. Чистий прибуток, тис. грн.	12083,9	2632,2	5663,0	-6420,9
4. Сума власного капіталу, тис. грн.	12083,9	14714,1	20378,1	8294,2
5. Сума активів, тис. грн.	39510,1	54988,4	57477,9	17967,8
6. Вартість основних фондів, тис. грн.	32299,2	45577,8	47720,8	15421,6
7. Вартість оборотних коштів, тис. грн.	7210,9	9410,6	31881,0	24670,1
8. Рентабельність реалізації продукції, послуг, %	28,4	4,6	7,4	-21,0
9. Рентабельність власного капіталу, %	100	17,9	27,8	-72,2
10. Рентабельність активів, %	30,6	4,8	9,9	-20,7
11. Рентабельність основних фондів, %	37,4	5,8	11,9	-25,5
12. Рентабельність оборотних коштів, %	167,5	28	17,8	-149,7

Аналізуючи дані таблиці за 2020-2022 рр, можна зробити наступні висновки щодо фінансової продуктивності Шумської міської лікарні: чистий дохід від реалізації продукції та послуг зростав із значним відхиленням у 2022 році, що становить 34 412,6 млн. грн. Всього витрат також збільшилися із значним різницею у 2022 році, що становить 38 663,1 млн. грн. Чистий прибуток показує негативний змінний тренд, зі значним відхиленням у 2022 році, який склав -6 420,9 млн. грн. Сума власного капіталу зросла протягом років із відмінним збільшенням у 2022 році на 8 294,2 млн. грн. Сума активів також збільшилася, особливо виділяється рік 2022, коли вона становила 17 967,8 млн. грн. Вартість основних фондів і оборотних коштів також зросла, особливо видно великий зріст оборотних коштів у 2022 році на 24 670,1 млн. грн. Рентабельність реалізації продукції та послуг відзначається негативними значеннями, з найбільшим відхиленням у 2022 році (-21,0%). Рентабельність власного капіталу, активів, основних фондів і оборотних коштів також показує зменшення з 2020 по 2022 роки.

Загалом, фінансова продуктивність лікарні показує коливання, і важливо звернути увагу на негативні тенденції в рентабельності реалізації продукції та послуг, а також в рентабельності власного капіталу та інших

фінансових показників.

На рис.2.2., можна наочно спостерігати динаміку показників рентабельності підприємства.

Враховуючи особливості у сфері надання медичних послуг закладами охорони здоров'я, важливо зазначити, що головним критерієм їхньої результативності є не лише фінансовий результат, але й відповідність їхній місії щодо надання медичних послуг.

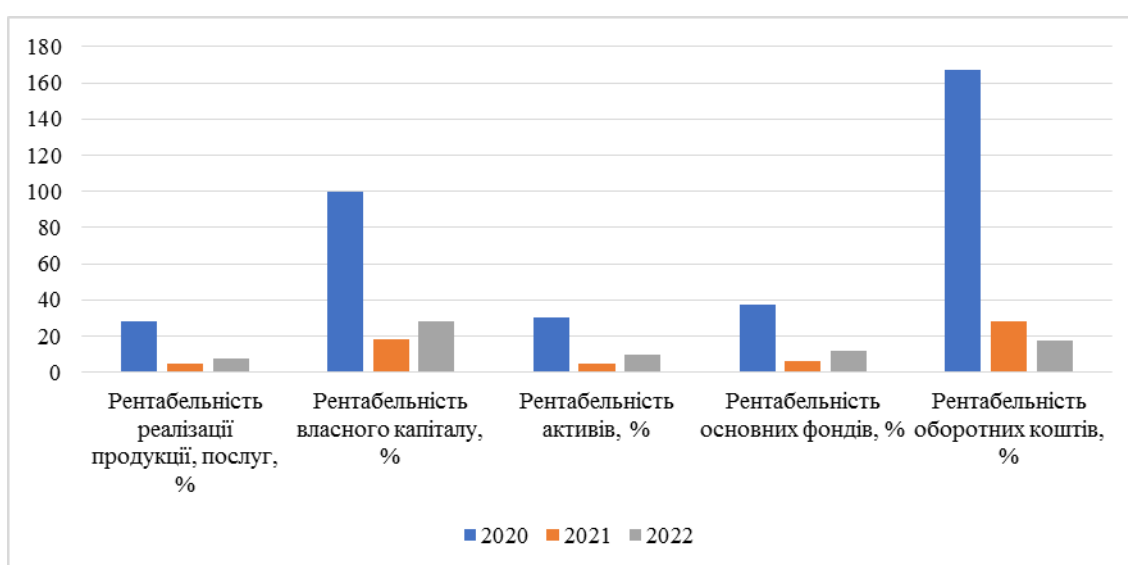

Рис. 2.2. Динаміка показників рентабельності Шумської міської лікарні

Це також передбачає необхідну фінансову підтримку для забезпечення функціонування закладу. З цим у розумінні, розглянемо головні напрями витрат Шумської міської лікарні в галузі майнової діяльності у 2020-2021 роках (табл. 2.4).

Таблиця 2.4.

Основні напрями витрат коштів КНП «Шумська міська лікарня» у сфері майнової діяльності у 2020-2021 рр.

Вид витрат	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абсолютне, тис. грн.	відносне, %
Теплопостачання	1639,6	2718,0	1078,4	65,8

Водопостачання	402,0	408,1	6,1	1,5
Електроенергія	351,9	569,0	217,1	54,0
Газопостачання	16,6	44,5	27,9	168,0
Охорона праці	755,9	640,1	-115,8	-15,3
Страховання автомобілів та водіїв	3,0	3,7	0,7	23,3

Зведена таблиця показує основні види витрат Шумської міської лікарні в 2020 і 2021 роках, а також відхилення у абсолютному і відносному виразі. На основі представлених даних можна зробити відповідні висновки: витрати на теплопостачання значно зросли на 65,8%, що свідчить про збільшення витрат на опалення приміщень. Водопостачання майже не змінилося, зі зростанням на лише 1,5%. Витрати на електроенергію збільшилися на 54%, що може бути пов'язано зі збільшенням обсягу роботи та споживанням електроенергії. Витрати на газопостачання зросли найбільше, на 168%, що вказує на істотне збільшення споживання газу. Витрати на охорону праці зменшилися на 15,3%, можливо, завдяки оптимізації процесів та ресурсів. Витрати на страхування автомобілів та водіїв зросли на 23,3%.

2.2. Аналіз управління фінансовими інвестиціями підприємства

Фінансові інвестиції підприємства означають вкладення коштів у різні фінансові активи з метою отримання прибутку або досягнення інших цілей [2]. Згідно з Законом України «Про інвестиційну діяльність» [13], державне регулювання інвестиційної діяльності визначається метою реалізації економічної, науково-технічної та соціальної політики, враховуючи цілі та показники розвитку країни. Також враховуються програми розвитку економіки на рівні держави та регіонів, а також фінансові ресурси, що передбачені для інвестиційної діяльності в державних та місцевих бюджетах.

Важливо зауважити, що недосконалість державного механізму управління інвестиційним процесом в медичній галузі та відсутність

сприятливого інвестиційного клімату суттєво вплинули на розвиток медичної сфери та загальну економіку. Зазначимо, що світова фінансова криза також призвела до відтоку іноземного капіталу в Україні, що ускладнює фінансування інвестиційних проєктів. Для відновлення економічної стабільності в сфері охорони здоров'я необхідне поліпшення державних інструментів підтримки інвестиційної діяльності.

Механізм державного управління інвестиційним процесом в медичному секторі повинен сприяти розвитку регіонів, збільшенню їх привабливості для інвесторів та вирішенню різних інвестиційних викликів. Державна інвестиційна політика має бути спрямована на забезпечення балансу між стратегічними та тактичними рішеннями, включаючи різноманітні інструменти та заходи. Метою цієї політики є стимулювання ефективних інвестицій у медичну сферу з метою покращення доступу до якісної медичної допомоги та підвищення рівня здоров'я населення.

«Зрозуміло, що інвестиції у сферу охорони здоров'я мають критичне значення для забезпечення якісною медичною допомогою і підвищенням загального рівня здоров'я нашого суспільства. Вдосконалення механізмів управління інвестиційним процесом є насущним завданням, і це повинно бути визнано як великий пріоритет для лікарні» [24]. Управління фінансовими інвестиціями підприємства - це складний комплекс заходів, спрямованих на ефективне використання фінансових ресурсів підприємства для отримання прибутку або досягнення інших цілей.

Фінансові інвестиції визначаються за різними показниками, такими як ринкова ціна (P), внутрішня (теоретична або бюджетна) вартість (F) і норма прибутку (норма прибутку). Внутрішнє значення фінансової інвестиції є теоретичним показником і залежить від аналітичної моделі, що використовується для розрахунків. Так, цінні папери можуть мати кілька різних значень внутрішньої цінності, і в теорії ця кількість може дорівнювати кількості учасників ринку, кожен з яких має власну модель оцінки. Таким

чином, оцінка внутрішньої цінності є суб'єктивним елементом.

Під час аналізу взаємозв'язку між ринковою ціною та внутрішньою цінністю визначається, чи доцільно приймати конкретні управлінські рішення стосовно певного цінного папера. Якщо внутрішня цінність цінного папера, яку розраховує потенційний інвестор, вища за поточну ринкову ціну, то на даний момент може бути вигідно придбати цей цінний папір, оскільки його ціна на ринку занижена. У випадку, коли, за думкою конкретного учасника, ринкова ціна цінного папера перевищує його внутрішню цінність, придбання такого цінного папера може бути нецільовим, оскільки його ціна вважається завищеною. З іншого боку, таке співвідношення цінності і ціни вказує на те, що вигідно продати цей цінний папір, якщо він вже є в портфелі інвестора. Якщо ринкова ціна та внутрішня цінність цінних паперів однакові, то це означає, що спекулятивні операції (з метою отримання прибутку від різниці між цінами продажу та купівлі) можливо недоцільні [17,25].

В сучасній економічній літературі існують різні підходи до визначення внутрішньої цінності фінансових інструментів. Проте найпоширенішим у практиці є фундаменталістська теорія, яка базується на обчисленні внутрішньої цінності цінних паперів за формулою, яку запропонував Дж. Уільямс ще в 1938 році [29].

$$V(t) = \sum_{i=1}^{\infty} \frac{CF_t}{(1+d)^i} \quad (2.5)$$

де $V(t)$ - внутрішня вартість цінних паперів у момент t ;

CF_t , - очікуваний потік відсоткових виплат за цінним папером в n -й період; ($n = 1, \dots, n$);

d - прийнятна або очікувана дохідність цінного паперу (норма прибутку).

Як видно з формули, яку ми називаємо базовою моделлю, внутрішнє значення цінного папера залежить від трьох основних факторів: очікуваних грошових надходжень; тривалості періоду обігу цінних паперів (або періоду прогнозування вічних інструментів); норми прибутку. Ця модель може бути

використана для вирішення різних питань, які виникають при прийнятті інвестиційних рішень. Використовуючи цю модель, інвестор може обчислити внутрішню вартість інвестиції для різних початкових параметрів (грошових потоків та норми прибутку) в процесі імітаційного моделювання. Визначивши поточну ринкову ціну і приймаючи її за ціну, яка дорівнює внутрішній цінності, ми можемо обчислити норму прибутку цього цінного папера і порівняти її з альтернативними варіантами інвестування. Методологію аналізу доходності фінансових інвестицій розглянуто на прикладі двох найпоширеніших видів цінних паперів: облігацій і акцій [24].

Облігації є одним із видів боргових цінних паперів, які видавець (емітент) розміщує на фондовому ринку для залучення фінансування. Ці облігації мають різні характеристики, такі як терміни обігу, види відсоткових ставок, способи виплати доходу та умови емісії. Наприклад, облігації можуть бути з нульовим купоном, що означає відсутність регулярних виплат відсотків інвесторам. Замість цього, прибуток інвестора формується через різницю між номінальною вартістю облігацій та їх вартістю на ринку, яка може бути нижче номіналу. Такі облігації, які генерують прибуток лише при їх погашенні, відомі як дисконтні облігації. Тип облігацій впливає на специфіку аналітичної моделі для обчислення їх внутрішньої вартості та норми прибутку [34].

$$V_t = \frac{N}{(1+d)^n} \quad (2.6)$$

де N - представляє номінальну суму облігації, яку виплачується при її погашенні;

t - визначає тривалість періоду до погашення облігації у роках.

У випадку, коли умови випуску облігацій не встановлюють фіксовану купонну ставку і дозволяють її змінювати відповідно до рівня інфляції або процентної ставки за позиками, такі ЦП отримують назву облігацій з плаваючою купонною ставкою. Розрахунок їх внутрішньої вартості виконується за допомогою формули [24]:

$$V_t = \sum_{i=1}^n \frac{CF_t}{(1+d)^t} + \frac{N}{(1+d)^n} \quad (2.7)$$

де CF_t - представляє грошові потоки, які облігація генерує в t -му періоді.

Аналіз облігацій з плаваючою купонною ставкою виконується за тими ж принципами, що і раніше описані, за винятком того, що грошовий потік може змінюватися в кожному періоді. Аналогічна ситуація виникає, коли ЦП продаються до їх погашення. Іноді вони можуть бути продані достроково для забезпечення ліквідності або внаслідок необхідності реструктуризації активів. У випадку дострокового викупу (або продажу) розрахунок доходності цінного паперу за період утримання виконується за допомогою формули [19]:

$$\sum_{i=1}^n \frac{CF_t}{(1+d)^t} + \frac{N}{(1+d)^n} = P \quad (2.8)$$

де n - кількість періодів, упродовж яких облігація була в обігу;

C - викупна ціна або поточна ринкова ціна, за якою можна продати облігацію;

d - дохідність цінного паперу до моменту відкликання або за період зберігання (невідомо величина).

Отже, формула (2.8) є рівнянням з однією невідомою - a , оскільки всі інші величини, включаючи викупну ціну C , відомі. Аналіз доходності таких облігацій проводять так само, як і в попередніх прикладах.

Крім того, на ринку можуть бути присутні безстрокові облігації, які не встановлюють конкретний строк виплати доходу, незалежно від того, чи є цей дохід фіксованим, чи змінюється з часом. У таких випадках методи обчислення внутрішньої вартості облігації аналогічні методам розрахунку для акцій.

ПРОЄКТНО-РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

3.1. Основні проблеми управління інвестиційними процесами

На рівні міської лікарні державне управління інвестиційним потенціалом має два основних напрямки.

По-перше, це зусилля для збільшення привабливості для інвесторів. Щоб зробити вашу лікарню більш привабливою для інвестицій, потрібно активно розвивати ринкову інфраструктуру, підвищувати заробітну плату медичному персоналу, забезпечувати високий рівень зайнятості, поліпшувати соціальні умови роботи, створювати доступ до перспективних ринків, мати висококваліфікований персонал і розвивати виробничий потенціал.

По-друге, дуже важливо регулювати обсяги централізованих капіталовкладень.

Проте слід враховувати, що управління інвестиційними процесами на рівні лікарні ускладнюється через значні відмінності між регіонами. Ці різниці можуть включати кліматичні умови, рівень кваліфікації працівників, культурні та етнічні особливості, а також інші параметри. При впровадженні ринкових відносин і недостатній ефективності державного управління економікою, виникають нерівності між регіонами за соціально-економічними показниками. Ця нерівність може призвести до зростання соціально-економічної різниці між регіонами та до важливих економічних проблем у багатьох територіальних структурах.

Важливу роль у виборі стратегічних напрямків управління інвестиціями відводиться критичним технологіям, які сприяють розвитку різних галузей науки і технології та вирішенню важливих проблем у цих сферах. Пріоритетами виставляються ті, які мають міжгалузеве значення та впливають на конкурентоспроможність продукції, якість життя та стан

навколишнього середовища. Розробка цих напрямків проводиться у рамках державних науково-технічних програм, програм державних наукових центрів, важливих національних економічних програм та міжнародних проєктів.

При аналізі економічної ситуації в Україні виокремлюється необхідність у рішенні стратегічних завдань для розвитку інвестиційного сектору, що вимагає більш активної підтримки від держави. Саморегуляції ринку не завжди вистачає для вирішення цих завдань, і потрібне оптимальне поєднання державної підтримки та ринкових методів регулювання. Важливими завданнями при цьому є визначення пріоритетних сфер, а також оновлення та модернізація основних засобів та обладнання [33].

Для досягнення завдань сучасного етапу розвитку економіки необхідно збільшити підтримку сфери інвестицій. Важливо, щоб ріст державного інвестування залежав не тільки від обсягів централізованих джерел, але й від забезпечення державних гарантій, страхування та заходів, спрямованих для приваблення приватних інвесторів.

При визначенні стратегічних пріоритетів слід враховувати наявні конкурентні переваги на світовому ринку, особливо ті, які пов'язані з високими технологіями. Деякі галузі, такі як авіація, металургія, енергетика, машинобудування, верстатобудування та біотехнології, мають серйозний потенціал та технологічні переваги.

Відсутність системної основи у організації інвестиційного процесу та недостатній реалізм бюджетного планування спричинили постійні недофінансування державних інвестиційних програм. Це свідчить про необхідність усунення цих проблем шляхом більш селективного підходу до державного інвестування та концентрації ресурсів на пріоритетних напрямках. Для цього важливо застосовувати принципи визначення пріоритетів, нормативів бюджетних видатків, які визначають рівень фінансування на окремих напрямках. Також слід ретельно розрізняти

поточний та інвестиційний бюджет та уникати витрат, перевищуючи доходи при плануванні поточного бюджету. Важливо змінити методику контролю за використанням коштів з обох складових бюджету, надаючи більше уваги казначейському підходу до їх виконання.

Державна підтримка інвестицій передбачає участь держави у фінансуванні інвестиційних проєктів, які пройшли конкурсний відбір. Мета цього - підвищення інвестиційної активності і залучення приватного капіталу для розвитку лікарні. Важливо орієнтувати розміщення централізованих інвестиційних ресурсів на конкурсних засадах і спрямовувати їх на пріоритетні напрямки розвитку, щоб підвищити комерційну, бюджетну і загальногосподарську ефективність інвестицій [17].

Важливо забезпечити, щоб державна підтримка інвесторів, включаючи іноземних, враховувала інтереси України. Держава має здійснювати ефективну протекціоністську політику, коли це необхідно, для захисту національних інтересів. Це означає, що в деяких випадках можуть бути встановлені обмеження для інвесторів, чії дії протиречать громадським і національним інтересам.

Важливо боротися зі спекулятивним характером іноземних інвестицій, де часто підприємства купуються з метою подальшого продажу з прибутком. Треба створити механізми для залучення іноземного капіталу в стратегічно важливі галузі, зберігаючи контроль держави. Необхідно підтримувати ефективні інвестиційні проєкти, які розглядаються на конкурсних засадах та сприяти участі приватних інвесторів у державних програмах розвитку економіки [34].

Для забезпечення стійкого зростання виробництва важливо визначити явно видимі сфери для ефективного вкладення фінансових ресурсів у виробничому секторі. Державна структурна політика повинна чітко обґрунтовувати довгострокові пріоритети розвитку країни та забезпечувати їх централізовану підтримку. Розподіл бюджетних коштів має бути

обґрунтованим і спрямованим на конкретні пріоритети розвитку, зокрема у галузях, що реагують на попит, таких як медична сфера. Це допоможе забезпечити більш ефективно і стійке інвестування в розвиток Шумівської міської лікарні та інших важливих секторів економіки.

Основні проблеми управління інвестиційними процесами в КНП ШМР «Шумська міська лікарня» представлені у табл.3.1.

Таблиця 3.1.

Основні проблеми управління інвестиційними процесами в КНП ШМР «Шумська міська лікарня»

Проблема	Опис	Причини	Рекомендації
Недостатня інформація про інвестиційні можливості	Лікарня не має єдиної бази даних про інвестиційні можливості, що ускладнює процес вибору оптимальних проєктів для фінансування.	Недостатнє фінансування інформаційної діяльності лікарні, відсутність системи моніторингу інвестиційних можливостей.	-створити єдину базу даних про інвестиційні можливості; -запровадити систему моніторингу інвестиційних можливостей.
Недостатня координація інвестиційної діяльності	Існує розбіжність між цілями та завданнями інвестиційної діяльності лікарні, що може призвести до неефективного використання інвестиційних ресурсів.	Відсутність єдиної стратегії інвестиційної діяльності лікарні та системи управління інвестиційними проєктами.	-розробити єдину стратегію інвестиційної діяльності лікарні; -запровадити систему управління інвестиційними проєктами.
Висока вартість інвестицій	Вартість багатьох інвестиційних проєктів є занадто високою для лікарні, що ускладнює їх реалізацію.	Недостатнє фінансування з боку держави та місцевого самоврядування, відсутність доступних кредитних програм для інвестицій в охорону здоров'я.	-розробити програми співфінансування інвестиційних проєктів з боку держави та місцевого самоврядування; -запровадити систему державної підтримки інвестицій в охорону здоров'я.

Таким чином, для вирішення проблем управління інвестиційними процесами в КНП ШМР «Шумська міська лікарня» необхідно взяти комплексних заходів, спрямованих на підвищення ефективності інвестиційної діяльності лікарні. Реалізація цих заходів дозволить лікарні залучити додаткові інвестиції, необхідні для подальшого розвитку.

3.2. Управління альтернативними інвестиційними процесами

Альтернативні інвестиції - це інвестиції, які не є традиційними, такими як інвестиції в акції, облігації чи нерухомість. До альтернативних інвестицій відносяться, наприклад, інвестиції в приватний капітал, хедж-фонди, венчурний капітал, сировинні товари та валюту.

Управління альтернативними інвестиційними процесами є складним завданням, яке вимагає від фахівців глибоких знань та досвіду в різних сферах.

На основі наведених вище формул проведемо розрахунки для оцінювання реальних інвестицій Шумівської міської лікарні, а результати представимо у табл.3.2.

Метод чистого приведенного доходу (NPV)

$$NPV = (20\ 000 / (1 + 0,1)^1) + (50\ 000 / (1 + 0,1)^2) + (50\ 000 / (1 + 0,1)^3) - 100\ 000$$

$$NPV = 18\ 242,42 \text{ грн}$$

Метод внутрішньої норми доходності (IRR)

$$0 = (20\ 000 / (1 + r)^1) + (50\ 000 / (1 + r)^2) + (50\ 000 / (1 + r)^3) - 100\ 000$$

$$r = 13,79\% \text{ річних}$$

Метод терміну окупності (PP)

$$PP = 100\ 000 / 50\ 000$$

$$PP = 2 \text{ роки}$$

Метод індексу рентабельності інвестицій (PI)

$$PI = (20\ 000 / (1 + 0,1)^1) + (50\ 000 / (1 + 0,1)^2) + (50\ 000 / (1 + 0,1)^3) / 100\ 000$$

$$PI = 1,824242$$

Таблиця 3.2.

Результати розрахунків ефективності інвестиційних процесів Шумської міської лікарні за 2022 р.

Показник	Значення
Метод чистого приведенного доходу (NPV)	18 242,42 грн.
Метод внутрішньої норми доходності (IRR)	13,79% річних
Метод терміну окупності (PP)	2 роки
Метод індексу рентабельності інвестицій (PI)	1,824242

За результатами розрахунків можна зробити такі висновки: чистий приведений дохід (NPV) інвестиційних процесів становить 18242,42 грн. Внутрішня норма доходності (IRR) становить 13,79% річних. Термін окупності (PP) становить 2 роки. Це означає, що початкові інвестиції будуть відшкодовані за 5 років. Індекс рентабельності інвестицій (PI) - 1,824242.

У контексті інвестиційних процесів, коли існують кілька привабливих інвестиційних проєктів, але обмежені фінансові ресурси для їх участі, виникає проблема оптимального розподілу інвестицій. В деяких ситуаціях потрібно використовувати оптимальні методи розподілу інвестицій.

Просторова оптимізація означає розв'язання завдання, спрямованого на досягнення максимального зростання капіталу при реалізації кількох незалежних інвестиційних проєктів, вартість яких перевищує фінансові ресурси, доступні інвестору. Це завдання передбачає застосування різних методів, в залежності від можливості розподілу проєктів або їх часткового виконання. В разі розподілу проєктів інвестор має можливість реалізувати деякі проєкти повністю, в той час як інші реалізуються лише частково. Цей підхід передбачає розподіл інвестицій та грошових потоків відповідно до важливості та прибутковості кожного проєкту.

Для розрахунку прогнозних значень обсягу інвестицій було використано методику експертних оцінок. Дана методика передбачає, що прогнозні значення формуються на основі думки експертів, які мають досвід і знання в даній галузі.

У даному випадку експертами були представники бізнесу, наукової спільноти, а також міжнародні організації. При формуванні прогнозу вони враховували наступні фактори: економічна ситуація в Україні; світова економічна ситуація; тенденції розвитку галузі та політичні фактори.

У табл. 3.3., представлено динаміку показників інвестиційних процесів у досліджуваному підприємстві.

Таблиця 3.3.

Динаміка інвестиційних процесів Шумської міської лікарні

Критерій	Значення
Обсяг інвестицій	100 млн грн у 2022 році, 150 млн грн у 2023* році, 200 млн грн у 2024* році, 250 млн грн у 2025* році
Структура інвестицій	70% - модернізація обладнання, 30% - будівництво нових корпусів
Ефективність інвестицій	NPV = 18 242,42 грн, IRR = 13,79% річних, PP = 2 роки, PI = 1,824242
Ризики інвестицій	Висока конкуренція в галузі охорони здоров'я, інфляція, політична нестабільність
Рекомендації	Покращити якість медичних послуг, розширити спектр медичних послуг, розробити ефективну маркетингову стратегію

*- прогнозні значення

З аналізу наведених критеріїв інвестиційного проєкту видно, що Шумська міська лікарня має амбіційні плани щодо збільшення обсягу інвестицій у розвиток. Планований обсяг інвестицій на 2022-2025 роки зростає з 100 млн грн до 250 млн грн, що свідчить про серйозний зобов'язання щодо модернізації та розвитку лікарні. Структура інвестицій також відзначається розумним підходом, де 70% коштів спрямовуються на модернізацію обладнання, що допоможе покращити якість медичних послуг, а 30% - на будівництво нових корпусів, що сприятиме розширенню спектру послуг та збільшенню обсягу пацієнтів, які можуть бути обслуговані.

З урахуванням ризиків інвестицій, які включають високу конкуренцію в галузі охорони здоров'я, інфляцію та політичну нестабільність, рекомендується Шумській міській лікарні покращити якість медичних послуг, розширити спектр наданих послуг та розробити ефективну маркетингову стратегію для залучення більшої кількості пацієнтів. Це

допоможе зменшити ризики та забезпечити стабільний розвиток лікарні.

З метою чіткого уявлення щодо інвестиційної привабливості КНП ШМР «Шумська міська лікарня» доцільно провести SWOT-аналіз та визначити сильні, слабкі сторони, можливості та загрози (табл. 3.4).

Таблиця 3.4.

SWOT-аналіз інвестиційної привабливості КНП ШМР «Шумська міська лікарня»

Сильні сторони (Strengths)	Слабкі сторони (Weaknesses)
1. Досвідний медичний персонал.	1. Обмежений бюджет на розвиток.
2. Сучасне обладнання та технології.	2. Обмежений обсяг інвестицій.
3. Висока репутація серед пацієнтів.	3. Застарілі медичні приміщення.
4. Широкий спектр медичних послуг.	4. Недостатня маркетингова стратегія.
Можливості (Opportunities)	Загрози (Threats)
1. Збільшення попиту на медичні послуги.	1. Зростання конкуренції в галузі.
2. Потенціал для розширення спектру послуг.	2. Висока інфляція та подорожчання обладнання.
3. Залучення інвестицій для модернізації.	3. Політична нестабільність.
4. Партнерство з іншими медичними установами.	4. Зміни в законодавстві щодо охорони здоров'я.

SWOT-аналіз інвестиційної привабливості КНП ШМР «Шумська міська лікарня» допомагає ідентифікувати ключові чинники, які впливають на можливість залучення інвестицій та розвитку лікарні. Серед сильних сторін лікарні варто відзначити досвідний персонал, сучасне обладнання та високу репутацію. Однак слабкими сторонами є обмежений бюджет та старі медичні приміщення.

Можливості для лікарні включають збільшення попиту на медичні послуги, можливість розширення спектру послуг, залучення інвестицій для модернізації та партнерство з іншими установами. Однак загрози включають високу конкуренцію, інфляцію, політичну нестабільність та зміни в законодавстві.

3.3. Напрями удосконалення інвестиційних процесів у сучасних умовах господарювання

Здійснення інвестиційного процесу визначається метою суспільства і його економічними можливостями в даний час. Економічні можливості суспільства в цьому контексті оцінюються за обсягами валового внутрішнього продукту, його зміною з часом, розмірами бюджетних ресурсів і прибутковістю підприємницьких структур. Проте, ці економічні фактори є лише передумовами для інвестиційного процесу і не визначають точних меж і пропорцій між накопиченням і споживанням національних ресурсів.

Суспільні цілі, поточні та майбутні потреби є визначальними факторами, які формують пропорції між сучасними накопиченнями і споживанням. Потреба у збільшенні інвестицій навіть при обмежених обсягах ВВП стимулює створення більш сприятливих умов для накопичення.

Форми інвестиційного процесу і методи його реалізації визначаються станом фінансового ринку і розподілом праці в масштабах країни та світу. Фінансовий ринок є основним джерелом інвестиційних ресурсів і визначає рух інвестицій. Розподіл праці впливає на форми і методи здійснення інвестиційного процесу в окремих регіонах і галузях [21, с. 58].

Інвестиційний процес спрямований на отримання прибутку, який зазвичай формується після певного періоду, після інвестицій. Прибуток, який виникає внаслідок економічної діяльності, розподіляється між економічними суб'єктами країни і учасниками інвестиційного процесу відповідно до фінансового розподілу в державі. Формування інвестиційного прибутку зазвичай затримується після вкладення інвестиційних ресурсів [21, с. 60].

Інвестиційний процес пов'язаний з інвестиційними ризиками, оскільки існує загроза втрати частини або всіх інвестицій або прибутку. Інвестиційні ризики виникають на більш ранньому етапі, ніж ризики, пов'язані з операційною діяльністю, і часто зумовлюють високі страхові витрати.

Зміна структури інвестицій за формами власності є результатом значних перетворень, які відбулися в економіці Шумської лікарні. Проте ця ситуація супроводжується особливостями та конфліктами, які пов'язані з трансформаційними процесами в організації та особистими аспектами переходу до більш раціональної системи управління.

Досвід багатьох років переходу до більш ефективного управління свідчить про те, що без активної інвестиційної політики з боку лікарні неможливо досягти суттєвого покращення якості медичних послуг та розвитку інфраструктури. У цьому контексті інвестиційна політика лікарні має базуватися на трьох основних принципах.

По-перше, прямий внесок Шумської лікарні в інвестиційний процес включає в себе:

- прогнозування та планування розвитку медичного закладу, окремих його підрозділів та напрямків на тривалу перспективу;
- формування бюджетних ресурсів для фінансування важливих інвестиційних та інноваційних проєктів;
- планування та розміщення державних закупівель та контрактів, а також нагляд за їх виконанням;
- розробка великих інвестиційних проєктів у сфері медицини та умов для їх реалізації;
- створення умов для розробки та реалізації різних інвестиційних проєктів та їх експертиза;
- безпосереднє вкладення коштів лікарні, включаючи бюджетні, позабюджетні та інші джерела фінансування.

По-друге, непрямий вплив лікарні на інвестиційний процес через регулювання поведінки медичних працівників та пацієнтів, якого може бути досягнуто за допомогою таких заходів:

- використання медичних стандартів та протоколів лікування, які гарантують найвищий рівень медичної допомоги;

- встановлення ефективних систем контролю якості медичних послуг та створення мотивуючих програм для медичного персоналу;
- сприяння застосуванню новітніх медичних технологій та інновацій в медичній практиці;
- розвиток інфраструктури та умов для зручного та безпечного обслуговування пацієнтів.

По-третє, здійснення контролю з боку лікарні за дотриманням законодавства та єдиних правил надання медичних послуг всіма її співробітниками та пацієнтами. Це досягається завдяки впровадженню єдиної системи правил і стандартів, які стосуються надання медичних послуг, незалежно від підрозділів, спеціальностей та інших факторів. Порушення цих правил і невиконання медичним персоналом стандартів можуть негативно вплинути на якість медичних послуг та призвести до небажаних наслідків для пацієнтів.

Удосконалення інвестиційних процесів у сучасних умовах господарювання може бути спрямоване на наступні напрями (рис.3.1.):

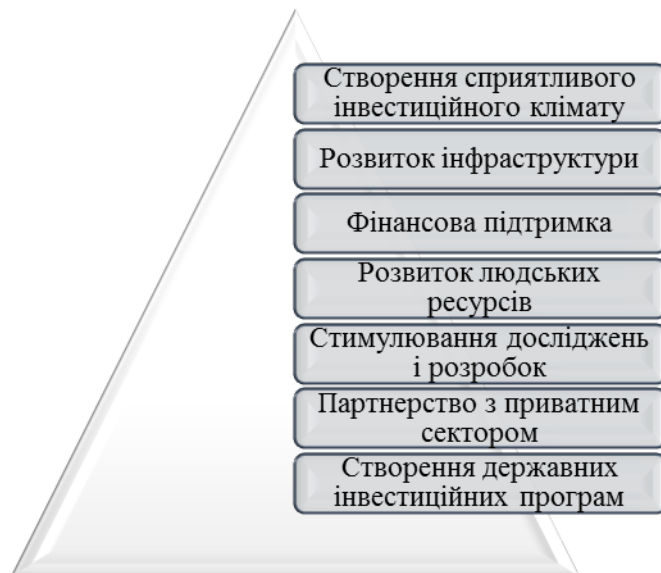

Рис. 3.1. Напрями удосконалення інвестиційних процесів у сучасних умовах господарювання

Створення сприятливого інвестиційного клімату. Для приваблення

інвестицій важливо створити сприятливі умови для бізнесу. Це може включати в себе спрощення бюрократичних процедур, зменшення адміністративних бар'єрів, створення прозорих і стабільних правил гри на ринку, а також захист прав власності.

Розвиток інфраструктури. Інфраструктура, така як транспортні мережі, комунікації і енергетика, є важливою складовою для успішних інвестиційних проектів. Удосконалення і розширення інфраструктури може сприяти залученню більшого обсягу інвестицій.

Фінансова підтримка. Держава може надавати фінансову підтримку для інвестиційних проектів через різні механізми, такі як субсидії, податкові пільги або доступ до кредитів за пільговими умовами. Це може стимулювати інвесторів до розвитку нових проектів.

Розвиток людських ресурсів. Освічена і кваліфікована робоча сила є ключовим ресурсом для інвестицій. Інвестиції в освіту і навчання можуть підвищити конкурентоспроможність країни і привабити інвесторів.

Стимулювання досліджень і розробок. Інвестиції в наукові дослідження і розробки можуть створювати нові можливості для інновацій і підвищення конкурентоспроможності. Державна підтримка інноваційних проектів може бути важливою для інвестиційного розвитку.

Партнерство з приватним сектором. Співпраця держави з приватним сектором може сприяти створенню спільних інвестиційних проектів і залученню приватного капіталу.

Створення державних інвестиційних програм. Розробка державних програм і проектів, спрямованих на розвиток конкретних галузей або регіонів, може бути важливим інструментом для залучення інвестицій.

В результаті дослідження було встановлено, що Шумська міська лікарня може залучити іноземні інвестиції з таких джерел:

- Фонди розвитку охорони здоров'я: ці фонди надають гранти для фінансування проектів, спрямованих на покращення охорони здоров'я в

країнах, що розвиваються.

- Інвестиційні компанії: дані компанії інвестують у проекти, які мають потенціал для економічного зростання та розвитку.

Для того, щоб залучити закордонних донорів, Шумська міська лікарня повинна розробити проєкт, який буде відповідати інтересам залучення інвестицій. Проєкт повинен бути добре продуманим та містити конкретні цілі та завдання. Лікарня також повинна мати досвід роботи з закордонними донорами та бути здатною забезпечити ефективне використання коштів.

Ефективність надання медичних послуг у закладі охорони здоров'я залежить від численних чинників. Серед них важливою є комфортність як для пацієнтів, так і для медичного персоналу під час перебування у поліклініці та лікарні. Оскільки деякі приміщення у закладі потребують ремонтних робіт, ми пропонуємо провести комплекс заходів для покращення умов та облаштування приміщень Шумської міської лікарні. Детальний перелік цих заходів представлений у табл. 3.5.

Таблиця 3.5.

Заходи проєкту покращення облаштування приміщень КНП ШМР «Шумська міська лікарня»

Захід	Мета	Термін виконання	Відповідальний
Капітальний ремонт приміщень лікарні	Покращення стану приміщень, створення комфортних умов для пацієнтів та персоналу	2023-2025 роки	Керівництво лікарні
Закупівля нового обладнання	Оснащення лікарні сучасним обладнанням	2023-2024 роки	Керівництво лікарні
Впровадження енергозберігаючих технологій	Зниження витрат на енергоносії	2024-2025 роки	Керівництво лікарні
Розробка системи управління якістю	Вдосконалення якості медичної допомоги	2023-2024 роки	Керівництво лікарні

Згідно представлених даних, можна зробити наступні висновки. Очікуваними результатами від впровадження даних заходів будуть: покращення стану приміщень лікарні; створення комфортних умов для пацієнтів та персоналу; оснащення лікарні сучасним обладнанням; зниження

витрат на енергоносії та вдосконалення якості медичної допомоги. Даний проєкт буде фінансуватися за рахунок коштів закордонних донорів, які спрямовані на досягнення цілей. Проєкт покращення облаштування приміщень КНП ШМР «Шумська міська лікарня» є важливим кроком у напрямку підвищення якості медичної допомоги населенню. Впровадження цього проєкту дозволить створити комфортні умови для пацієнтів та персоналу, а також забезпечити лікарню сучасним обладнанням.

Далі проведемо дослідження по витратах на проведення покращення облаштування приміщень у Шумській міській лікарні. Для провдення розрахунків використовуємо наступні формули:

$$V_{\text{сер.р.}} = V / T \quad (3.1)$$

де $V_{\text{сер.р.}}$ - середньорічна вартість проєкту, млн.грн/рік;

V - загальна вартість, млн.грн;

T - Кількість років реалізації

$$E_{\text{витр.енерг.}} = A - B \quad (3.2)$$

де $E_{\text{витр.енерг.}}$ – економія витрат на енергоносії, млн. грн/рік;

A - витрати на енергоносії до впровадження енергозберігаючих технологій, тис. грн;

B - витрати на енергоносії після впровадження енергозберігаючих технологій, тис. грн.)

$$\text{Рентабельність проєкту} = (E_{\text{витр. енерг.}} + C) / B \quad (3.3)$$

де C - збільшення доходів від надання медичних послуг, млн.грн/рік

Розрахунки:

$$V_{\text{сер.р}} = 85 \text{ млн грн} / 5 \text{ років} = 17 \text{ млн грн}$$

$$E_{\text{витр.енерг}} = 10 \text{ млн грн} / \text{рік} * 5 \text{ років} = 50 \text{ млн грн}$$

$$C = 10\% * 110 \text{ млн грн} = 11 \text{ млн грн}$$

$$\text{Рентабельність проекту} = (50 \text{ млн грн} + 11 \text{ млн грн}) / 85 \text{ млн грн} = 62,9\%$$

Дані результати представляємо у табл. 3.6.

Таблиця 3.6.

Витрати на проведення покращення облаштування приміщень у Шумській міській лікарні

Захід	Вартість, млн. грн.	Частка від загальних витрат, %	Середньорічна вартість, млн. грн.	Економія витрат на енергоносії, млн. грн.	Збільшення доходів від надання медичних послуг, млн. грн.	Рентабельність проекту, %
Капітальний ремонт приміщень лікарні	50	58,80	10,0	50	-	62,90
Закупівля нового обладнання	20	23,50	4,0	-	-	25,90
Впровадження енергозберігаючих технологій	10	11,70	2,0	50	11	62,90
Розробка системи управління якістю	5	6,00	1,0	-	-	25,90
Загалом	85	100	17,0	50	11	62,90

Проект покращення облаштування приміщень у Шумській міській лікарні має потенціал для забезпечення економічної ефективності. За оцінками, проект може принести економію витрат на енергоносії в розмірі 50 млн грн та збільшення доходів від надання медичних послуг на 11 млн грн. Це дозволить досягти рентабельності проекту на рівні 62,9%.

Для того, щоб забезпечити ефективність реалізації проекту, необхідно правильно розподілити витрати між різними заходами. Капітальний ремонт повинен бути спрямований на ремонт основних елементів будівлі, таких як

фундамент, стіни, перекриття, покрівля, вікна, двері тощо. Закупівля нового обладнання повинна бути спрямована на закупівлю обладнання, яке є необхідним для забезпечення якісної медичної допомоги. Впровадження енергозберігаючих технологій має бути спрямоване на встановлення систем, які можуть заощадити значну кількість енергії. Розробка системи управління якістю повинна бути спрямована на розробку та впровадження системи, яка відповідає міжнародним стандартам.

Таким чином, удосконалення інвестиційних процесів може допомогти залучити більше інвестицій та сприяти економічному зростанню і розвитку підприємства.

ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

4.1. Аналіз сучасного стану охорони праці та безпеки життєдіяльності в Шумській міській лікарні

Аналіз сучасного стану охорони праці та безпеки життєдіяльності в Шумській міській лікарні є важливим завданням для забезпечення безпечних та здорових умов праці для медичного персоналу та пацієнтів. Охорона праці у медичних установах, зокрема в лікарнях, має велике значення через високий рівень ризику інфекційних захворювань та інших професійних ризиків, з якими зіштовхуються медичні працівники.

Медичні працівники, подібно до всіх громадян України, володіють правами, що починаються з Конституції, яка визначає, що "Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю" (згідно зі статтею 3 Основного закону) [16]. Забезпечення належних умов праці для медичних працівників гарантовано відповідно до "Основ законодавства України про охорону здоров'я" [38].

Згідно з Кодексом законів про працю, власник підприємства або уповноважений ним орган має зобов'язання забезпечити безпечні і нешкідливі умови праці на всіх підприємствах, в установах та організаціях [26]. Ця вимога також прописана в Колективному договорі, який підписується між лікувальним закладом та профспілковою організацією, що діє на підприємстві.

Державний нагляд за станом охорони праці, включаючи медичні заклади, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику в галузі охорони праці - Державною службою України з питань праці та її територіальними органами. Цим органам покладено завдання здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері гігієни праці, виконання заходів із запобігання професійним захворюванням, дотримання

санітарних норм та правил, проводити моніторинг стану умов праці та здоров'я працівників [38].

Згідно з Законом України "Про охорону праці", працівники мають право відмовитися від виконання роботи, якщо створилася ситуація, небезпечна для їхнього життя або здоров'я, а також можуть розірвати трудовий договір, якщо роботодавець не виконує вимог охорони праці. У такому випадку працівнику виплачується допомога у розмірі не менше тримісячного заробітку.

Стан охорони праці, рівень травматизму на робочому місці та професійної захворюваності працівників КНП ШМР «Шумська міська лікарня» мають прямий вплив на забезпечення медичної допомоги в цьому закладі охорони здоров'я. Медичні працівники зазнають високого емоційного навантаження, несуть відповідальність за життя і здоров'я інших людей. Ця професія вимагає швидкого прийняття рішень, самодисципліни та здатності підтримувати високий рівень продуктивності в екстремальних умовах. Зачасту лікувальні, діагностичні та реанімаційні заходи, а також оперативні втручання здійснюються в нічний час, що робить роботу медичного персоналу лікарні особливо складною.

Умови праці в таких відділеннях, як радіологічна, рентгенівська, фізіотерапевтична, патологоанатомічна лабораторія, операційні, стерилізаційні тощо, можуть бути шкідливими та несприятливими для здоров'я медичного персоналу. Іонізуюче випромінювання є одним із факторів, які можуть значно впливати на стан здоров'я цього персоналу. У нашій країні, де десятки тисяч медичних працівників мають професійний контакт із цим чинником, включаючи рентгенологів, хірургів, анестезіологів, травматологів, реаніматологів та середній медичний персонал, рівні опромінення та дози рентгенівського випромінювання, які вони отримують, можуть у деяких випадках перевищувати встановлені норми.

Співробітники Шумської міської лікарні представляють собою

спеціальну професійну групу, яка вимагає постійного вдосконалення заходів з охорони праці, зокрема щодо зовнішнього середовища, умов праці та профілактики порушень здоров'я працівників. Згідно з законодавством України про охорону праці, роботодавець має забезпечувати безпечні умови праці для всіх своїх працівників. Проте працівники також несуть відповідальність і повинні дбати не лише про свою власну безпеку і здоров'я, але й про безпеку і здоров'я інших осіб, а також дотримуватися вимог нормативно-правових актів з охорони праці та правил використання робочого обладнання [9].

Охорона праці в Шумській міській лікарні є комплексною системою, яка включає в себе ряд прав, обов'язків і повноважень, спрямованих на створення належних умов праці. Всі дії та заходи з охорони праці та безпеки життєдіяльності, проведені в цьому медичному закладі, відповідають Конституції та законам України.

Засоби цивільного захисту, що використовуються під час надзвичайних ситуацій у воєнний час, включають протипожежну, аварійно-рятувальну, та іншу спеціалізовану техніку, обладнання, механізми, прилади, інструменти, медичні засоби, лікарські засоби, а також засоби колективного та індивідуального захисту. Вони призначені для використання під час виконання завдань у сфері цивільного захисту.

Засоби колективного захисту та індивідуального захисту допомагають зменшити чи уникнути впливу небезпечних факторів у надзвичайних ситуаціях. Для захисту населення від небезпечних чинників, що виникають під час надзвичайних ситуацій у воєнний час, використовуються захисні споруди цивільного захисту, до яких входять [9]:

Сховище - герметична споруда, яка призначена для захисту людей від небезпечних чинників у надзвичайних ситуаціях і під час воєнних дій. В них укриваються працівники, які займаються важливими завданнями у сфері цивільного захисту та працівники ядерних установок, серед інших.

Протирадіаційне укриття - спеціальна споруда, яка використовується для захисту від іонізуючого опромінення у випадку радіоактивного забруднення місцевості.

Швидкостроювана захисна споруда цивільного захисту - споруда зводиться швидко за допомогою спеціальних конструкцій і використовується для захисту людей від можливих небезпечних чинників під час надзвичайних ситуацій.

У Шумській міській лікарні постійно проводиться аналіз стану охорони праці, контроль за виконанням вимог техніки безпеки. За результатами аналізу і контролю видаються відповідні розпорядження та розробляються плани заходів.

4.2. Розробка та впровадження заходів щодо підвищення рівня безпеки працівників

Безпека працівників є одним з найважливіших аспектів діяльності будь-якої організації. Вона забезпечує захист працівників від травм, захворювань та інших небезпечних ситуацій.

Для підвищення рівня безпеки працівників необхідно розробити та впровадити комплекс заходів, які будуть спрямовані на (табл.4.1.):

Таблиця 4.1.

Заходи щодо підвищення рівня безпеки працівників КНП ШМР «Шумська міська лікарня»

Етап	Захід	Опис
Аналіз і оцінка ризиків	Визначення потенційних ризиків	Цей процес дозволяє виявити та оцінити всі потенційні ризики, яким можуть бути піддані працівники в процесі своєї роботи.
Запровадження заходів щодо запобігання ризикам	Технічні заходи	Встановлення захисного обладнання, засобів індивідуального захисту та систем безпеки.
Запровадження заходів щодо запобігання ризикам	Організаційні заходи	Розробка та впровадження правил і інструкцій з охорони праці, проведення навчання працівників з охорони праці.
Контроль за	Контроль за	Це дозволяє забезпечити ефективність цих заходів і

виконанням заходів	виконанням заходів	своєчасно виявити та усунути будь-які недоліки.
--------------------	--------------------	---

На основі представленої таблиці видно, що процес управління ризиками та охороною праці включає чотири основних етапи: аналіз і оцінка ризиків, запровадження заходів щодо запобігання ризикам, які поділяються на технічні та організаційні заходи, і контроль за їх виконанням.

Перший етап - аналіз і оцінка ризиків - спрямований на ідентифікацію та оцінку потенційних небезпек для працівників під час виконання роботи. Цей етап допомагає виявити всі можливі загрози та ризики, яким можуть бути викладені працівники, і визначити їх ступінь серйозності.

Другий етап - запровадження заходів щодо запобігання ризикам - включає технічні та організаційні заходи. Технічні заходи передбачають встановлення захисного обладнання, засобів індивідуального захисту та систем безпеки, які спрямовані на зменшення можливих негативних наслідків для працівників.

На третьому етапі - контроль за виконанням заходів - важливо визначити ефективність запроваджених заходів та своєчасно виявляти та усувати будь-які недоліки в системі охорони праці.

Усі ці етапи разом створюють систему ефективного управління ризиками та охороною праці на підприємстві, яка сприяє забезпеченню безпеки та здоров'ю працівників на робочому місці.

Таким чином, з метою підвищення безпеки та гігієни праці медичних працівників у Шумській міській лікарні рекомендується:

Відновити роботу санітарно-епідеміологічної служби. Це допоможе забезпечити контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних норм у лікарні та запобігти поширенню інфекційних захворювань.

Зобов'язати викладати працезахоронні дисципліни у ЗВО медичних профілів. Це допоможе майбутнім медичним працівникам оволодіти основами безпеки праці.

На державному рівні передбачити створення належної системи безпеки та гігієни праці у галузі охорони здоров'я. Це дозволить забезпечити медичних працівників необхідними ресурсами та захистити їх від професійних захворювань.

Обов'язково проводити атестацію умов праці та визначення категорії важкості праці медичних працівників. Це допоможе встановити рівень ризику для здоров'я працівників і розробити необхідні заходи щодо його зниження.

Забезпечувати усіх медичних працівників, які залучені до боротьби з інфекційними захворюваннями, ефективними засобами індивідуального захисту. Це допоможе захистити працівників від зараження.

Забезпечити медичним працівникам раціональні умови праці та відпочинку. Це допоможе зберегти їх здоров'я та працездатність.

Забезпечити належний контроль за дотриманням вимог безпеки при роботі з обладнанням, яке є джерелом фізичних небезпечних та шкідливих виробничих чинників.

Проводити постійний контроль за вмістом у повітрі робочої зони хімічних та біологічних речовин, аероіонізації повітря, не допускаючи перевищення гранично допустимих концентрацій.

ВИСНОВКИ

Інвестиції є важливим фінансовим інструментом для розвитку та покращення умов праці в лікарні. Вони можуть бути класифіковані за різними критеріями, включаючи часову тривалість, ступінь ризику, вид джерела тощо. Управління інвестиційною діяльністю вимагає глибокого розуміння теоретичних аспектів, таких як розрахунок рентабельності, оцінка ризиків, стратегічне планування інвестицій. Основними напрямками інвестування в лікарні можуть бути модернізація медичного обладнання, покращення умов праці медичного персоналу, розширення мережі послуг тощо.

Комунальне некомерційне підприємство "Шумська міська лікарня" виникло у 1997 році, коли розпочала свою роботу Шумська центральна районна лікарня. У 2018 році цей заклад було перетворено з державного у комунальне некомерційне підприємство, а в 2021 році він став правонаступником Шумської центральної районної лікарні.

Основною метою діяльності лікарні є забезпечення медичного обслуговування населення шляхом надання медичних послуг у відповідності з вимогами законодавства України.

Предметом діяльності КНП "ШМР «Шумська міська лікарня» відповідно до поставленої мети є: проведення медичної практики; надання пацієнтам послуг вторинної/спеціалізованої стаціонарної медичної допомоги, включаючи невідкладну, необхідну для діагностики, лікування та профілактики різних хвороб і розладів здоров'я; здійснення медичного контролю над процесами вагітності, пологів та післяпологового періоду; забезпечення якісної та своєчасної медичної допомоги хворим, враховуючи індивідуальні потреби та застосовуючи доступні методи і засоби лікування. Це передбачає дотримання принципів етапності, безперервності, послідовності та індивідуального підходу до діагностики і лікування пацієнтів.

Протягом 2019-2021 років в КНП "Шумська міська лікарня" відбулися зміни в кількості та укомплектованості медичними кадрами. Загальна кількість лікарів зменшилася з 44 у 2019 році до 43 у 2020 році, але зростала до 48 у 2021 році, відзначаючи збільшення на 11,6% порівняно з 2020 роком.

Укомплектованість штатних лікарських посад також відзначилася зниженням з 85,3% у 2019 році до 83,3% у 2020 році, але потім зросла до 91,2% у 2021 році. Кількість лікарів, що пройшли атестацію по категоріях, збільшилася на 1 особу у 2020 році порівняно з 2019 роком, але залишилася незмінною у 2021 році. Кількість середнього медичного персоналу зменшилася з 126 осіб у 2019 році до 121 особи у 2020 році, але потім зросла до 122 осіб у 2021 році. Укомплектованість штатних посад середнього медичного персоналу зростала з 95,1% у 2019 році до 96,4% у 2020 році, але впала до 98,8% у 2021 році. Кількість середнього медичного персоналу, який має категорію, спершу зменшилася на 18 осіб у 2020 році, але потім зросла на 1 особу у 2021 році.

Аналізуючи показники фінансової діяльності КНП ШМР "Шумська міська лікарня" у 2020-2022 роках, можна зробити наступні висновки: чистий дохід від реалізації продукції значно зріс у порівнянні з 2020 роком, на 80,9%, досягнувши рівня 76950,3 тис. грн у 2022 році. Собівартість реалізованої продукції також збільшилася відносно 2020 року, досягнувши показника 70144,6 тис. грн, що становить 130,3% від попереднього року. Інші операційні доходи та витрати майже не змінилися протягом періоду вивчення. Інші доходи зменшились на 62,3% у порівнянні з 2020 роком, досягнувши 862,8 тис. грн у 2022 році. Інші витрати зменшилися на 12,3% у порівнянні з 2020 роком, досягнувши 2005,5 тис. грн. Загальні доходи (сума чистого доходу, собівартості, інших операційних доходів) зросли на 59,9% в порівнянні з 2020 роком, досягнувши 86091,5 тис. грн у 2022 році. Загальні витрати зросли на 92,6% відносно 2020 року, досягнувши 80428,5 тис. грн. Фінансовий результат до оподаткування і чистий прибуток суттєво зменшилися у 2022 році порівняно з 2020 роком, на 53,1%.

Шумська міська лікарня має амбіційні плани щодо збільшення обсягу інвестицій у розвиток. Планований обсяг інвестицій на 2022-2025 роки зростає з 100 млн грн до 250 млн грн, що свідчить про серйозний зобов'язання щодо модернізації та розвитку лікарні. Структура інвестицій також відзначається розумним підходом, де 70% коштів спрямовуються на модернізацію обладнання, що допоможе покращити якість медичних послуг, а 30% - на будівництво нових корпусів, що сприятиме розширенню спектру послуг та збільшенню обсягу пацієнтів, які можуть бути обслуговані.

На основі проведеного аналізу можна виділити наступні основні проблеми управління інвестиційними процесами в КНП ШМР «Шумська міська лікарня»: нестача фінансових ресурсів; недосконалість нормативно-правової бази; недостатній рівень кваліфікації кадрового складу. На підприємстві не вистачає фахівців з досвідом та необхідними навичками для ефективного управління інвестиційними процесами.

Для вирішення проблеми нестачі фінансових ресурсів: розробити та впровадити ефективну систему управління доходами та витратами; запровадити систему фінансового планування та контролю; розробити заходи щодо залучення зовнішніх джерел фінансування.

Для вирішення проблеми недосконалості нормативно-правової бази: брати участь у розробці та впровадженні нормативно-правових актів, які регулюють інвестиційну діяльність; надавати пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази.

Для вирішення проблеми недостатнього рівня кваліфікації кадрового складу: запровадити систему навчання та стажування працівників; залучати зовнішніх фахівців для консультацій та надання допомоги.

Шумська міська лікарня є важливим соціальним об'єктом, який забезпечує надання медичної допомоги населенню. Для забезпечення безпеки працівників та пацієнтів лікарні необхідно проводити комплекс заходів з охорони праці та безпеки життєдіяльності.

Впровадження цих заходів дозволить підвищити ефективність

управління інвестиційними процесами в КНП ШМР «Шумська міська лікарня» та забезпечити її подальший розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамовська В.С. Удосконалення оцінки ефективності інвестиційних проєктів. *Вісник ХНУ*. 2012, № 3, Т.1. С. 122-128
2. Аналіз інвестиційних проєктів у нових умовах господарювання. Т.В. Майорова. *Інвестиції: практика та досвід* № 19/2011. С. 7-9
3. Вівчар О. І., Гайда Н. В. Концептуальні засади економічного управління ресурсами на підприємствах: безпекознавчий вимір. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Випуск 19, частина 1. С. 51- 56.
4. Все про інвестиційну діяльність, кредити та фінанси. URL: <http://xn----dtbjmwegiok9b3mho.xn--j1amh/%D1%81%D1%83%D1%82%D1%8C-%D1%96%D0%BD%D0%B2%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%86%D1%96%D0%B9/> (дата звернення: 26.09.2023)
5. Горбатюк Л.М. Інвестиції: економічна сутність і класифікація. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*. № 2. 2010. С. 201-204
6. Гриньова В.М., Щабельська І.В. Методичні рекомендації по розробці інвестиційної політики підприємства. *Вісник ХДЕУ*. 2014. №3(19). С. 49- 51.
7. Губський Б. Проблеми міжнародного інвестування в Україні. *Економіка України*. 2016. №1. С.34.
8. Дацій О.І. Фінансування інвестиційної діяльності підприємств. *Економіка та підприємництво*, 2012р. №4. С.117-121.
9. Дослідження ресурсного забезпечення функціонування публічної організації, на прикладі КНП ШМР «Шумська міська лікарня» (Тернопільська обл., Кременецький район, м. Шумськ, вул. Енергетична, 1). М.М. Дросик: кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр. Тернопіль. 2022. 81 с.
10. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація. URL: <http://moodle.nati.org.ua/mod/book/view.php?id=17437> (дата звернення: 26.09.2023)

11. Економічна сутність інвестицій та їх класифікація. О.А. Матвійчук. Institutional Repository of Vadym Hetman Kyiv National Economic University. URL: <https://core.ac.uk/reader/43283160> (дата звернення: 26.09.2023)
12. Економічна сутність інвестицій та теоретичні основи інвестування. Л.М. Сорока. *Ефективна економіка* № 2, 2014. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2888> (дата звернення: 27.09.2023)
13. Закон України „Про інвестиційну діяльність” від 18 вересня 1991 року N 1560-XII // Інфодиск: Законодавство України.
14. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року N 40-IV// Інфодиск: Законодавство України.
15. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року N 3480-IV // Інфодиск: Законодавство України.
16. Інструкція з впровадження покращення гігієни рук в закладах охорони здоров'я та установах / закладах надання соціальних послуг / соціального захисту населення. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE36943> (дата звернення: 02.10.2023)
17. Іванчук О. В. Аналіз прийняття інвестиційних рішень за розрахунками ефективності та прибутковості інвестиційних проєктів. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 9. С. 87–90.
18. Інвестування: підручник / за ред. Л. О. Омелянович. Київ : Знання, 2012. 278 с
19. Ковальчук С.П. Організаційно-економічні механізми залучення інвестицій на регіональному рівні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Економічні науки. 2014. № 5. Ч. 1. С. 188-192.
20. Крпельницька С. О., Цигилик І. І. А 64 Аналіз і розробка інвестиційних проєктів: навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2008. 174 с. URL: <http://personal.pu.if.ua/depart/svitlana.kropelnytska/resource/file/pdf/%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B6%D0%BA%D0%B0-AIP%2008.pdf> (дата звернення: 29.09.2023)

21. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 376 с.
22. Машлій Г.Б., Мосій О.Б. Моніторинг перспектив та інвестиційні інструменти розвитку територіальних громад. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. №3 (30). URL: <http://www.easterneuropeebm.in.ua/index.php/en/issue-30-2021> (дата звернення: 30.09.2023)
23. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» віх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форми навчання «Безпека в надзвичайних ситуаціях» / В.С.Стручок - Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., - 2022. 156с.
24. Методологія аналізу реальних і фінансових інвестицій підприємства : монографія. Н. М. Гаркуша, Т. О. Сідорова, Н. Б. Кащена та ін. Харків : ХДУХТ, 2010. 324 с
25. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 276 с.
26. Навчальний посібник «Техноекологія та цивільна безпека. Частина «Цивільна безпека»» / автор-укладач В.С.Стручок - Тернопіль: ФОП Паляниця В.А.,2022. -156с.
27. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з курсу «охорона праці в галузі». Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів III курсу стоматологічного факультету з охорони праці в галузі. О.Є. Костенко, О.В. Фера, Є.Я. Костенко. Ужгород, 2019. 52 с.
28. Офіційний сайт КНП Шумської міської ради "Шумська міська лікарня". URL: <https://shumsk.crl.net.ua/> (дата звернення: 25.09.2023)
29. Павленко І. І., Варяниченко О. В., Навроцькі Н. А. Міжнародна торгівля та інвестиції : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 256 с.
30. Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці. Постанова КМУ від 1 серпня 1992 р. N 442 (із змінами N 660 (660-2023-п)

від 30.06.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF#Text> (дата звернення: 02.10.2023)

31. Стручок В.С. Безпека в надзвичайних ситуаціях. Методичний посібник для здобувачів освітнього ступеня «магістр» всіх спеціальностей денної та заочної (дистанційної) форм навчання. Тернопіль. 2022. 155 с.

32. Тука Ю.А. Аналіз інвестиційних процесів на підприємстві та шляхи їх удосконалення. Матеріали IV міжнародної конференції учених та студентів «Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства» 7-8 грудня 2023 року. Тернопіль.

33. Щабельська І.В. Оцінка сталості й ефективності інвестиційного проекту. *Управління розвитком*. ХДЕУ. 2012. №2. С. 23-26.

34. Щербак А.В. Інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності на підприємстві. *Актуальні проблеми економіки*. 2013р. №3. С.103-107

35. Щодо вдосконалення державного управління інвестиційною діяльністю на регіональному рівні // Аналітичні записки щодо проблем і подій суспільного розвитку: оф. сайт Національного інституту стратегічних досліджень URL: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/April/6.htm>. (дата звернення: 30.09.2023)

36. Янченко А.А., Сарбаш Л.Д. Проблеми управління інвестиційною діяльністю в регіонах України у сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. Випуск # 18 / 2018. С. 242-246.

37. Які існують засоби захисту у надзвичайних ситуаціях. URL : <https://pro-op.com.ua/article/1208-zasobi-zahistu-u-nadzvichaynih-situatsyah> (дата звернення: 02.10.2023)

38. Fedorchuk-Moroz, V., Rudynets, M., & Moroz, M.-B. (2020). Стан безпеки та гігієни праці медичних працівників у сучасних умовах. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*, 22, 59-65. URL: <https://doi.org/https://doi.org/10.32447/20784643.22.2020.08>

Звіт про фінансову діяльність КНП ШМР «Шумська міська лікарня» за 2022

рр

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Основні засоби:	1010	45 577.80	47 720.80
первісна вартість	1011	58 932.20	70 932.30
знос	1012	13 354.40	23 211.50
Усього за розділом I	1095	45 577.80	47 720.80
II. Оборотні активи Запаси:	1100	5 145.30	8 929.40
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	28.60	31.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	4 236.70	796.70
Усього за розділом II	1195	9 410.60	9 757.10
Баланс	1300	54 988.40	57 477.90

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.00	1.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	14 714.10	20 377.10
Усього за розділом I	1495	14 715.10	20 378.10
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	3 204.10	5 218.80
товари, роботи, послуги	1615	3 113.40	931.50
Доходи майбутніх періодів	1665	33 955.80	30 949.50
Усього за розділом III	1695	37 069.20	31 881.00
Баланс	1900	54 988.40	57 477.90

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	76 950.30	57 330.80
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	70 144.60	57 330.80
Інші операційні доходи	2120	8 278.40	5 530.70
Інші операційні витрати	2180	8 278.40	5 530.70
Інші доходи	2240	862.80	4 483.90
Інші витрати	2270	2 005.50	1 851.70
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	86 091.50	67 345.40
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	80 428.50	64 713.20
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	5 663.00	2 632.20
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	5 663.00	2 632.20

Додаток Б

Звіт про фінансову діяльність КНП ШМР «Шумська міська лікарня» за 2021

рр

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	0.00
накопичена амортизація	1002	0.00	0.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	0.00
Основні засоби:	1010	32 299.20	45 577.80
первісна вартість	1011	41 852.90	58 932.20
знос	1012	9 553.70	13 354.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	32 299.20	45 577.80
II. Оборотні активи Запаси:	1100	1 790.70	5 145.30
у тому числі готова продукція	1103	0.00	0.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	40.70	28.60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	0.00	0.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	5 379.50	4 236.70
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	0.00	0.00
Усього за розділом II	1195	7 210.90	9 410.60
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	39 510.10	54 988.40

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1.00	1.00
Додатковий капітал	1410	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	0.00	0.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12 082.90	14 714.10
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	12 083.90	14 715.10
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	934.00	3 204.10
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	900.00	3 113.40
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	0.00
розрахунками зі страхування	1625	0.00	0.00
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	0.00
Доходи майбутніх періодів	1665	25 592.20	33 955.80
Інші поточні зобов'язання	1690	0.00	0.00
Усього за розділом III	1695	26 492.20	37 069.20
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
Баланс	1900	39 510.10	54 988.40

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	57 330.80	42 537.70
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	57 330.80	30 453.80
Інші операційні доходи	2120	5 530.70	9 024.30
Інші операційні витрати	2180	5 530.70	9 024.30
Інші доходи	2240	4 483.90	2 287.30
Інші витрати	2270	1 851.70	2 287.30
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	67 345.40	53 849.30
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	64 713.20	41 765.40
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	2 632.20	12 083.90
Податок на прибуток	2300	0.00	0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	2 632.20	12 083.90

Звіт про фінансову діяльність КНП ШМР «Шумська міська лікарня» за 2020 рр

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	0.00
накопичена амортизація	1002	0.00	0.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	0.00
Основні засоби:	1010	1 037.10	32 299.20
первісна вартість	1011	8 670.60	41 852.90
знос	1012	7 633.50	9 553.70
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	0.00
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	0.00
Інші необоротні активи	1090	0.00	0.00
Усього за розділом I	1095	1 037.10	32 299.20
II. Оборотні активи Запаси:	1100	2 289.10	1 790.70
у тому числі готова продукція	1103	0.00	0.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	0.00
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	0.00	40.70
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	0.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	16.40	0.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	0.00
Г роші та їх еквіваленти	1165	4.50	5 379.50
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	0.00
Інші оборотні активи	1190	0.00	0.00
Усього за розділом II	1195	2 310.00	7 210.90
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	0.00
Баланс	1300	3 347.10	39 510.10

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього року, тис. грн	На кінець звітнього періоду, т грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 037.10	1.00
Додатковий капітал	1410	0.00	0.00
Резервний капітал	1415	0.00	0.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2 184.00	12 082.90
Неоплачений капітал	1425	0.00	0.00
Усього за розділом I	1495	3 221.10	12 083.90
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	934.00
Короткострокові кредити банків	1600	0.00	0.00
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	0.00
товари, роботи, послуги	1615	28.00	900.00
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	0.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	0.00
розрахунками зі страхування	1625	16.40	0.00
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	0.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	25 592.20
Інші поточні зобов'язання	1690	81.60	0.00
Усього за розділом III	1695	126.00	26 492.20
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	0.00
Баланс	1900	3 347.10	39 510.10

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	42 537.70	0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	30 453.80	28 725.60
Інші операційні доходи	2120	9 024.30	28 730.10
Інші операційні витрати	2180	9 024.30	0.00
Інші доходи	2240	2 287.30	400.00
Інші витрати	2270	2 287.30	400.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	53 849.30	29 130.10
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	41 765.40	29 125.60
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	12 083.90	4.50
Податок на прибуток	2300	0.00	0.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	12 083.90	4.50